

Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Základní umělecké školy Frýdlant

Č. j. 261/12

ŠVP ZUŠ vydán 1. 9. 2012

Obsah

1.	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY	3
2.	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	4
2.1	Počet oborů, velikost	4
2.2	Historie a současnost	4
2.3	Charakteristika pedagogického sboru	5
2.4	Dlouhodobé projekty, regionální a mezinárodní spolupráce	5
2.5	Vybavení školy a její podmínky	5
2.6	Zaměření školy	5
2.7	Vize školy	6
2.8	Výchovné a vzdělávací strategie	6
3.	VZDĚLÁVACÍ OBSAH HUDEBNÍHO OBORU	7
3.1	Studijní zaměření Přípravná hudební výchova I	9
3.2	Studijní zaměření Přípravná hudební výchova II	10
3.3	Studijní zaměření Hra na klavír	11
3.4	Studijní zaměření Hra na housle	16
3.5	Studijní zaměření Hra na kytaru	19
3.6	Studijní zaměření Hra na akordovou ceteru	22
3.7	Studijní zaměření Hra na zobcovou flétnu	25
3.8	Studijní zaměření Hra na foukací chromatickou harmoniku	30
3.9	Studijní zaměření Hra na příčnou flétnu	34
3.10	Studijní zaměření Hra na klarinet	38
3.11	Studijní zaměření Hra na saxofon	42
3.12	Studijní zaměření Sólový zpěv	46
3.13	Studijní zaměření Sborový zpěv	50
3.14	Studijní předmět Hudební nauka	53
3.15	Volitelný předmět Komorní a souborová hra	56
3.16	Volitelný předmět Klavírní aktivity	58
3.17	Volitelný předmět Nauka o hudbě	59
4.	VZDĚLÁVACÍ OBSAH VÝTVARNÉHO OBORU	61
4.1	Přípravné studium	61
4.2	Základní studium prvního stupně	62
4.3	Základní studium druhého stupně	64

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

5.	VZDĚLÁVACÍ OBSAH LITERÁRNĚ DRAMATICKÉHO OBORU	66
5.1	Přípravné studium I. stupně (1-2 roky).....	69
5.2	I. stupeň základního studia (7 let)	70
5.3	Přípravné studium II. stupně (1 rok).....	75
5.4	II. stupeň základního studia (4 roky).....	76
6.	HODNOCENÍ ŽÁKŮ A VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY	80
6.1	Zásady a způsob hodnocení žáků	80
6.2	Vlastní hodnocení školy	81

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

Název školního vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program Základní umělecké školy Frýdlant

Identifikační údaje školy

Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant, okres Liberec,
příspěvková organizace

Purkyňova 510, 464 01 Frýdlant

Ředitel školy: Mgr. Bc. Petr Kozlovský

Zástupce ředitele školy pro ZUŠ: Vladimír Hrdina

IČO: 63154617

RED-IZO: 600080269

Telefon: 482 312 197, 482 312 132 (ZUŠ)

E-mail: podatelna@zsazusfrydlant.cz

Zřizovatel:

Město Frýdlant

náměstí T. G. Masaryka 37, 464 01 Frýdlant

Telefon: 482 464 011

E-mail: mesto@mu-frydlant.cz

Úprava ŠVP: k 1. 9. 2019

.....
Mgr. Bc. Petr Kozlovský
ředitel školy

Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant, okres Liberec, příspěvková organizace

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Počet oborů, velikost

Hudební obor, literárně dramatický obor a výtvarný obor. Kapacita školy činí 380 žáků.

2.2 Historie a současnost

Přesné datum založení hudební školy ve Frýdlantě není známé. První zmínka o existenci školy zabývající se hudební výchovou je doložena v libereckých novinách Stráž severu ze dne 9. 4. 1946. V krátké novinové zprávě čteme, že v Novém Městě pod Smrkem byla založena hudební škola, když ve Frýdlantě a Hejnicích již podobná škola působí.

Do čela frýdlantské hudební školy byl po skončení války povolán vynikající houslista a pedagog, absolvent konzervatoře v Drážďanech Arnošt Tremel. Stál v čele školy až do roku 1959, kdy odešel do invalidního důchodu. V té době měla škola okolo 150 žáků, kteří navštěvovali i pobočku v Raspenavě Lužci. Po Arnoštu Tremlovi vedla školu učitelka liberecké hudební školy Věra Zunová a v roce 1974 ji vystřídala Věra Munzarová. Mezitím se, teď již lidová škola umění, několikrát stěhovala. V roce 1978 se škola přemístila do upravené a zrenovované vily na břehu řeky Smědé, kde je dodnes. Obětavá práce paní ředitelky Munzarové tak přinesla škole důstojnou budovu. V listopadu 1982 odešla Věra Munzarová jako ředitelka do lidové školy umění v Týnu nad Vltavou a na její místo nastoupila krátce její zástupkyně Marta Cejnarová. Po odchodu Marty Cejnarové do důchodu převzal v roce 1983 místo ředitele tehdejší Lidové školy umění Vladimír Hrdina. V roce 2003 se po sloučení všech škol zřizovaných městem Frýdlant v jediný právní subjekt - Základní školu, Základní uměleckou školu a Mateřskou školu, Frýdlant, okres Liberec, příspěvkovou organizaci - stal pan Vladimír Hrdina zástupcem ředitele školy pro základní uměleckou školu.

V osmdesátých letech měla škola dvě pobočky: v Raspenavě Lužci a Novém Městě pod Smrkem. Pobočka v Novém Městě pod Smrkem se na konci osmdesátých let osamostatnila. Pobočka v Lužci byla z ekonomických důvodů a po doporučení ČŠI zrušena v polovině devadesátých let.

V současnosti se Základní umělecká škola Frýdlant pyšní řadou absolventů, kteří pokračovali v uměleckém studiu na konzervatořích a vysokých školách pedagogického a uměleckého typu. Žáci všech vyučovaných uměleckých oborů školy se pravidelně a úspěšně objevují v celostátních kolech soutěží a přehlídek. V roce 1984 se frýdlantská základní umělecká škola začala podílet na organizaci akce nazvané Letní jazzová dílna, dnes LJD Karla Velebného, akce, jejíž význam překračuje hranice České republiky díky zahraničním lektorům (USA, Velká Británie, Slovensko) a frekventantům (Německo, Slovensko, Polsko, USA a další). Tato akce byla zpočátku organizována ve spolupráci s Českou jazzovou společností, Českým hudebním fondem a Ochranným svazem autorským, dnes je hlavním organizátorem AB Studio Ing. Aleše Bendy, Město Frýdlant a Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola Frýdlant.

Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant, okres Liberec, příspěvková organizace

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor se skládá z odborně vzdělaných učitelů. Většina pedagogů má zkušenosti i z vlastní umělecké činnosti. Ve sboru jsou zastoupeny všechny věkové kategorie, poměr mužů a žen je vyrovnaný.

2.4. Dlouhodobé projekty, regionální a mezinárodní spolupráce

- Žáci a učitelé ZUŠ jsou součástí kulturního života na Frýdlantsku.
- Učitelé vystupují a připravují žáky na kulturní vystoupení v celém regionu
- ZUŠ Frýdlant se podílí jako spolupořadatel na kulturní akci mezinárodního významu Letní jazzová dílna Karla Velebného. V roce 2019 se konala již 36. ročník.
- ZUŠ Frýdlant pravidelně spolupracuje formou výměnných koncertů s ostatními ZUŠ v regionu.
- ZUŠ Frýdlant spolupracuje se ZŠ, MŠ a Gymnáziem Frýdlant.
- ZUŠ pořádá tradiční koncerty žáků na zámku a radnici ve Frýdlantě.
- ZUŠ pořádá tradiční Vánoční koncerty ve Frýdlantě.
- Žáci a jejich učitelé se pravidelně zúčastňují soutěží ZUŠ vypisovaných každý rok MŠMT.
- Plánované přestěhování ZUŠ Frýdlant do vyhovujících podmínek pro výuku na pracoviště ZŠ Bělíkova.

2.5 Vybavení školy a její podmínky

ZUŠ je umístěna ve starší vile, upravené pro potřeby činnosti školy. Materiální a nástrojové vybavení školy a podmínky pro výuku nejsou zcela vyhovující. Budova potřebuje drobné opravy a rekonstrukce, současný prostor již nestačí provozu školy. Negativem pro ZUŠ Frýdlant je absence odpovídajícího koncertního sálu. Řešením situace je přestěhování ZUŠ do nevyužité staré budovy pracoviště ZŠ Bělíkova. V roce 2017 začaly práce na architektonickém návrhu stavebních úprav v budově ZŠ Bělíkova, tak aby vyhovovala potřebám ZUŠ. K přestěhování ZUŠ by mělo dojít v horizontu 5 let.

2.6 Zaměření školy

- systematické působení na estetické cítění žáků, formování jejich postojů k umění,
- respektování individuálních potřeb žáků, rozvíjet jejich schopnosti, tvořivost a přispívat k jejich kultivaci osobnosti.
- vedení žáků k systematické práci,
- vytváření vstřícného prostředí ve škole, budování vzájemného respektu mezi učiteli a žáky,
- posilování spolupráce rodiny a školy,
- klademe důraz na kolektivní výuku, posilování odpovědnosti ke skupině a společnou tvorbu
- zajistit kvalitní přípravu pro talentované zájemce o studium na uměleckých školách,
- využívat možnosti grantových projektů tuzemských i zahraničních,
- prezentovat školu na veřejnosti na vysoké úrovni,
- vychovávat žáky, kteří se budou zapojovat do kulturního dění ve škole i mimo školu,
- klást důraz na mezioborovou spolupráci v rámci celoškolských celoročních projektů,
- spolupracovat s dalšími subjekty ve městě a v regionu,
- reagovat na vývoj umění a požadavky společnosti.

Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant, okres Liberec, příspěvková organizace

2.7 Vize školy

Cílem ZUŠ Frýdlant je poskytovat i nadále vysoký standard výuky tak, aby si absolventi odnášeli potřebné dovednosti a vědomosti, které jim umožní provozovat kvalitní amatérskou či profesionální uměleckou činnost. Vedeme a motivujeme žáky k tvořivé a systematické práci, která významně přispívá k rozvoji jejich pozitivních vlastností.

2.8 Výchovné a vzdělávací strategie

- Výukové metody přizpůsobujeme věku a individuálním schopnostem a potřebám žáka.
- Prostřednictvím uměleckého vyjadřování a tvorby vedeme žáky k získávání pozitivních životních postojů a návyků.
- Soustavně motivujeme žáka k uměleckému vzdělávání.
- Vedeme žáka k získávání potřebných vědomostí a dovedností využitím názorných ukázek (audiovizuální záznamy, návštěvy výstav, koncertů apod.).
- Zprostředkováváme žákovi kontakt se současným vývojem umění.
- Rozvíjíme kritické myšlení žáků, vedeme je ke schopnosti utvořit si vlastní názor na umělecké dílo a tento názor vyjádřit a obhájit.
- Vedeme žáky k toleranci k uměleckým dílům, schopnosti zvažovat hodnoty uměleckých děl a orientovat se v hudebním životě.
- Vedeme žáka k sebereflexi.
- Umožňujeme žákovi jeho seberealizaci.
- Připravujeme žáka k veřejným vystoupením.
- Vedeme žáka ke schopnosti spolupracovat ve skupině a k přijetí odpovědnosti za společné umělecké dílo (např. komorní hra, společné výstavy, mezioborové projekty atd.).
- Umožňujeme žákovi srovnávání s výkony jiných žáků na školní, krajské i celostátní úrovni
- Propagujeme kvalitní kulturní akce, seznamujeme s významnými kulturními událostmi (ve škole, v obci, v kraji..) žáky i rodiče.
- Spolupracujeme s rodiči, informujeme je o pokrocích žáka a zdůrazňujeme důležitost domácí přípravy a systematické práce.
- Nabízíme rodičům možnost zúčastnit se výuky jejich dítěte.
- Hodnotíme výkon žáka, zdůrazňujeme klady a analyzujeme zápory jeho výkonu.
- Vychováváme samostatné umělce, pro které je umění neoddělitelnou a obohacující součástí života.
- Během celého studia působíme na žáka vlastním příkladem, svojí uměleckou praxí, vztahem ke škole, soustavnou a kvalitní osobní přípravou na výuku.
- Učíme žáka využívat všech dovedností, návyků i vědomostí získaných během studia, ke kvalitnímu amatérskému provozování umění tak, aby měl možnost stát se důležitou součástí uměleckého života regionu.

3. VZDĚLÁVACÍ OBSAH HUDEBNÍHO OBORU

Vzdělávací plán

	I. stupeň základního studia							II. stupeň			
	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.
Hra na nástroj, Sólový zpěv	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						
Nauka o hudbě od 6. ročníku (V)*						1	1	1	1	1	1
Komorní a souborová hra (V)*	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Klavírní aktivity (V)*				1	1	1	1	1	1	1	1

* (V) – volitelné předměty

Poznámky:

- Žák si na základě doporučení učitele vybírá jeden z volitelných předmětů, který se po výběru stává povinný, výuka volitelných předmětů je realizována v průběhu studia v rozsahu nejméně 1 hodiny v kterémkoliv z uvedených předmětů tak, aby celkový součet týdenních hodin za celé studium nebyl nižší než 16, hodinová dotace vyučovacích předmětů může být i vyšší.
- Žáci II. stupně, kteří neabsolvovali docházku do I. stupně, začínají plnit ročníkové výstupy I. stupně.
- Žák studující pouze Sólový zpěv je povinen v průběhu studia souběžně docházet v i na Sborový zpěv v rozsahu nejméně 1 hodiny tak, aby celkový součet týdenních hodin za celé studium nebyl nižší než 16, hodinová dotace vyučovacím předmětu může být i vyšší.

Charakteristika:

Nejdůležitější součástí vzdělávacího obsahu výuky v hudebním oboru je individuální výuka hry na hudební nástroje a individuální výuka sólového zpěvu. Ty tvoří hlavní část vzdělávacího obsahu hudebního oboru. Zde získávají žáci základní dovednosti a poznatky, které mohou uplatnit buď v sólové, nebo v navazující skupinové a kolektivní výuce.

Do skupinové výuky patří nástrojové kroužky přípravné hudební výchovy, čtyřruční hra na klavír, improvizace klavírních doprovodů, hra na elektronické hudební nástroje, které ale mohou být vyučovány i individuálně. Do skupinové výuky lze zařadit i komorní hru v obsazení duo až oktet.

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

Do kolektivní výuky patří sborový zpěv a souborová (orchestrální) hra, přípravná hudební výchova, hudební nauka a nauka o hudbě. Na škole pracuje řada souborů, které nabízejí žákům smysluplně trávit volný čas a zároveň žáka chrání před negativními vlivy, problémy a krizí pubertálního a adolescentního věku. Škola tak vedle významné funkce umělecké a hudebně výchovné plní i preventivní funkci. Presentací výsledků práce pedagogů a žáků na veřejnosti se stává základní umělecká škola důležitým kulturním centrem regionu.

3.1 Studijní zaměření Přípravná hudební výchova I

Charakteristika:

Studijní zaměření Přípravná hudební výchova I (PHV) je studium jednoleté, uskutečňuje se před I. stupněm základního studia a je určeno pro děti 6-8 leté. Žáci jsou přijímáni na základě schopností prokázaných u zápisu. Cílem PHV je hravou formou podchytit zájem dětí o hudbu a na základě daných předpokladů soustavně rozvíjet hudební schopnosti, dovednosti a návyky. Počet dětí ve třídě je maximálně 20. **V 1. pololetí děti navštěvují pouze teoretickou přípravu 2 hodiny v týdnu. Ve 2. pololetí pokračují 1 hod. teoretickou přípravou a pak v tzv. nástrojových kroužcích po 2 - 4 dětech.** Zde se připravují ke hře na vybraný hudební nástroj. Mimo to mají všechny děti možnost navštěvovat přípravný pěvecký sbor Carminka. V případě, že se dítě během 1. pololetí nerozhodne pro hru na konkrétní nástroj, nabízíme kombinaci PHV a přípravného pěveckého sboru.

	I. pololetí	II. pololetí
Přípravná hudební výchova	2	1
Nástrojové kroužky *	0	1
Přípravný pěvecký sbor *	1	1

* volitelná součást PHV

Poznámka:

Vzdělávací obsah nástrojových kroužků je uveden u jednotlivých studijních zaměření.

Vzdělávací obsah přípravné hudební výchovy I

Žák:

- zpívá jednoduchou lidovou píseň,
- intonuje v rozsahu $c^1 - g^1$,
- umí používat jednoduché rytmické nástroje k doprovodu písni,
- rozeznává vlastnosti tónů, vzestupnou a sestupnou melodii,
- dokáže graficky zaznamenat houslový klíč, noty a pomlky celé, půlové a čtvrté, umí je číst a vytleskat,
- zná noty a - g^2 ,
- umí rozlišit f a p,
- zvládne správné držení těla při zpěvu,
- dokáže zopakovat krátký rytmický útvar,
- pozná předehtu, mezihru, dohtu,
- rozumí 2, 3 a 4 dobému taktu.

3.2 Studijní zaměření Přípravná hudební výchova II

Charakteristika:

Studijní zaměření Přípravná hudební výchova II je určeno žákům, kteří zahájili II. stupeň základního studia bez absolvování I. stupně základního studia.

	I. pololetí	II. pololetí
Přípravná hudební výchova	1	1

Vzdělávací obsah přípravné hudební výchovy II

Žák:

- popíše nástroj,
- umí zaujmout správný postoj nebo sed,
- vyjmenuje základní stavební prvky zpěvu a předvede je,
- používá základní technické a výrazové návyky a dovednosti,
- rozumí základním harmonickým funkcím,
- zahraje nebo zazpívá skladbu/píseň přiměřené obtížnosti.

Při tvorbě individuálních studijních plánů se vychází z individuálních dispozic, schopností a předpokládaného vývoje každého žáka.

3.3 Studijní zaměření Hra na klavír

Charakteristika:

Klavír je hudební nástroj, který je využitelný jako nástroj sólový, doprovodný a orchestrální. Díky svým zvukovým možnostem a melodicko-harmonickému způsobu hry, rozvíjí hra na něj všechny hudební schopnosti žáka. Sluch, hmat, jemnou motoriku prstů i svalovou činnost. Podporuje rozvoj volných vlastností a hudební paměti žáka. Výuka klavírní hry je individuální a probíhá jednou týdně. Podle možností se žák průběžně věnuje i hře z listu a čtyřruční hře. Během studia si žák (po konzultaci s učitelem hry na klavír) vybírá jeden z volitelných kolektivních předmětů, který se po volbě stává povinným.

Školní výstupy – hra na klavír:

Přípravné studium (PHV)

Žák:

- dokáže popsat části klavíru a způsob tvorby tónu,
- sedí správně u klavíru,
- pojmenuje části ruky,
- pojmenuje všechny bílé klávesy a zná rozdělení oktáv,
- orientuje se v jednoduchém notovém zápisu dle svých možností,
- rozlišuje tóny hluboké, vysoké, krátké, dlouhé, silné, slabé,
- ovládá hru legato správně drženou rukou v různých prstových cvičeních,
- zahraje lehké lidové písně podle sluchu legato nebo portamento,
- zvládá hru pravou a levou rukou zvlášť,
- umí zahrát jednoduchou píseň.

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák:

- dokáže správně a uvolněně sedět u klavíru,
- má správné postavení ruky,
- používá při hře úhozy legato, staccato a portamento,
- hraje z not oběma rukama, dodržuje rytmus (noty a pomlky celé, půlové, osminové),
- zná základní dynamická a tempová označení a využívá je při interpretaci,
- ovládá dle svých schopností hru dvojhmatů a tříhlasých akordů tenuto i staccato,
- umí zvládnout základní problémy plynoucí z nezávislosti rukou,
- dokáže hrát snadné lidové písně s jednoduchým doprovodem (T, D nebo kvinta) legato nebo portamento,
- umí z paměti zahrát vybrané skladby.

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

Doporučená literatura:

- BGS: Klavírní škola pro začátečníky
- V. Flegl: Čtyři ruce zможou více

2. ročník

Žák:

- zahraje durové stupnice od bílých kláves zvlášť nebo dohromady v protipohybu přes dvě oktávy a k nim akordy s obraty tenuto, staccato, rozloženě,
- umí zahrát přiměřeně náročnou etudu,
- čte noty v houslovém i basovém klíči,
- zvládne skladby s notami a pomlkami šestnáctinovými a triolami,
- rozliší ve skladbě melodii od doprovodu,
- dokáže využívat při hře dynamické prvky,
- je schopen kontrolovat sluchem souhru při čtyřruční hře,
- zahraje z listu snadnou skladbu v pětiprstové poloze unisono,
- zahraje a případně dle svých schopností transponuje lidovou píseň,
- s jednoduchým doprovodem T, D, S,
- interpretuje přednesové skladby různého charakteru.

Doporučená literatura:

- BGS: Klavírní škola pro začátečníky
- Album etud 1
- Klavírní čítanka pro 1. a 2. ročník

3. ročník

Žák:

- zahraje durové stupnice od bílých kláves v protipohybu oběma rukama včetně akordů v protipohybu tenuto, staccato, rozloženě,
- zvládne vybrané etudy a skladby v rychlejším tempu,
- používá podle pokynů učitele pedál,
- zahraje jednoduché polyfonní skladby,
- dvojhmaty dokáže zahrát legato i staccato,
- umí použít v rychlejší skladbě staccato shora,
- zahraje snadnou skladbu v pětiprstové poloze z listu při čtyřruční hře,
- dokáže sám najít základní akordy v doprovodu lidové písně v C až A dur,
- umí zahrát z not i z paměti přednesové skladby různých stylových období.

Doporučená literatura:

- BGS: Klavírní škola pro začátečníky
- Album etud 1, 2
- Klasikové a jejich současníci 1. díl
- Křížková – Vlková První knížka polyfonní hry

4. ročník

Žák:

- zahraje mollové stupnice od bílých kláves zvlášť nebo dohromady v rovném pohybu včetně akordů,
- dokáže při cvičení použít rytmické variace a různé úhozy,
- umí zahrát melodické ozdoby (příraz, obal, nátryl),
- dokáže zahrát etudy přiměřené náročnosti,
- zahraje polyfonní skladbu se správným vedením hlasů,
- respektuje samostatně dynamické značky,
- používá pedál současný i synkopický podle pokynů učitele,
- umí zahrát z listu snadné skladby,
- interpretuje přednesové skladby různého charakteru,
- doprovodí pomocí základních akordů lidovou píseň.

Doporučená literatura:

- Album etud 2, 3
- H. Lemoine: Dětské etudy
- Klasikové a jejich současníci 1. díl
- J. S. Bach: Knížka pro AMB

5. ročník

Žák:

- zahraje durové i mollové stupnice v rovném pohybu,
- hraje čtyřhlasé akordy s obraty zvlášť nebo dohromady,
- dokáže zahrát přiměřeně náročné etudy v rychlejších tempech,
- přednesové skladby interpretuje podle stylových období,
- samostatně pedalizuje a uplatňuje dynamické prvky,
- pozná formu skladby (písňová, variace, sonátová, rondo),
- hraje čtyřručně s učitelem nebo jiným žákem,
- lidovou píseň doprovodí pomocí základních akordů,
- zahraje přednesové skladby různého charakteru.

Doporučená literatura:

- Album etud 3,4
- C. Czerny: 125 pasážových cvičení op. 261
- Klasikové a jejich současníci 1. díl
- J. S. Bach: Knížka pro AMB

6. ročník

Žák:

- zahraje stejnojmenné durové a mollové stupnice kombinovaně,
- zvládá čtyřhlasý akord s obraty zvlášť nebo dohromady,
- zahraje etudu přiměřené náročnosti,
- dokáže hrát s dynamikou, používat agogiku a samostatně pedalizovat
- respektuje styl skladby (baroko, klasicismus, romantismus)
- zvládne jednoduchou korepetici
- doprovodí mladší žáky při čtyřruční hře
- doprovodí píseň pomocí akordových značek
- dokáže zahrát přednesové skladby různého charakteru

Doporučená literatura:

- C. Czerny: 125 pasážových cvičení op. 261
- Klasikové a jejich současníci 2. díl
- J. S. Bach: Malá preludia a fugety
- Křížková-Vlková: Druhá knížka polyfonní hry

7. ročník

Žák:

- zvládá stupnice dur i moll v kombinovaném pohybu a velký rozklad akordu s obraty zvlášť nebo dohromady a čtyřhlasé akordy,
- zahraje náročnější etudu,
- využívá při hře dynamiku, melodické ozdoby, je schopen agogických změn,
- samostatně se orientuje ve hře z listu dle svých schopností,
- orientuje se v různých hudebních stylech,
- umí samostatně nastudovat skladbu a uplatnit v ní získané dovednosti,
- dokáže zahrát přednesové skladby různého charakteru.

Doporučená literatura:

- C. Czerny: 125 pasážových cvičení op. 261
- Klasikové a jejich současníci 2. díl
- J. S. Bach: Malá preludia a fugety

2. STUPEŇ

Žák:

1. - 2. ročník

- dokáže uplatnit dovednosti získané v průběhu studia,

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- umí samostatně pracovat při nácviu skladby (hledá vhodné prstoklady, přemýšlí o dynamice, tempu, charakteru skladby),
- je schopen samostatně správně používat pedály.

3. - 4. ročník

- chápe různé možnosti interpretace a dokáže je smysluplně uplatnit
- zahraje z listu snadnou skladbu, umí vytvořit jednoduchý harmonický doprovod
- hraje dle svých možností čtyřručně, v komorních souborech, korepetuje

3.4 Studijní zaměření Hra na housle

Charakteristika:

Studium hry na housle je určeno pro děti, které mají dobrý hudební sluch a přiměřené manuální schopnosti. Během prvního stupně základního studia žák získá technické základy hry na nástroj, seznámí se s notovým zápisem. Podle věku a individuálních předpokladů je schopen provést hudební skladby různých období a žánrů.

Základní studium I. stupně

Školní výstupy – hra na housle:

Přípravné studium (PHV)

Žák:

- umí pojmenovat části nástroje,
- zaujme správný postoj,
- drží správně housle a smyčec (zprvu odděleně),
- hraje na prázdných strunách,
- umí postavit prsty na hmatníku,
- zahraje jednoduché melodie z paměti,
- vytvoří rytmický doprovod ke známým písním.

1. ročník

Žák:

- drží správně nástroj,
- má uvolněné obě ruce,
- zvládá durový a mollový prstoklad v 1. poloze,
- hraje polovinou a celým smyčcem,
- tvoří správně tón,
- umí kontrolovat intonaci,
- rozumí notovému zápisu.

2. ročník

Žák:

- umí uvolněně držet nástroj,
- zvládá používání dvou (i více) prstokladů,
- zahraje vybrané stupnice a rozložené akordy v rozsahu jedné oktávy,
- umí zahrát krátké etudy,
- zvládá jednoduché přednesy,
- používá détaché, legata, martelé,
- pracuje s dynamikou,

- dokáže se zapojit do souborové hry.

3. ročník

Žák:

- správně drží nástroj,
- uvolněně vede smyčec a tvoří tón,
- zvládá intonaci s pomocí dvojzvuků,
- rozšířil škály prstokladu v první poloze,
- používá dalších smyků,
- umí durové i mollové stupnice a kvintakordy v rozsahu jedné oktávy,
- zvládne jednoduché etudy,
- zahraje přiměřeně obtížné přednesové skladby,
- dokáže hrát v souboru.

4. ročník

Žák:

- dokáže správně držet nástroj a smyčec,
- ovládá vibrato,
- umí širší škály smyků,
- hraje ve třetí poloze,
- umí zahrát stupnice v první a třetí poloze, poslěze s výměnou,
- zahraje etudy s použitím třetí polohy,
- dokáže zahrát přednesové skladby v první i třetí poloze,
- zvládá práci v souboru a v různých komorních seskupeních (podle možností školy)

5. ročník

Žák:

- drží správně nástroj, uvolněně vede smyčec,
- dokáže zahrát spiccato,
- zvládá další polohy podle zvoleného materiálu,
- intonuje správně pomocí dvojhmatů,
- zahraje stupnice s akordy v rozsahu dosažených poloh, hraje ve smykových a rytmických obměnách,
- hraje vybrané etudy podle probrané látky,
- přednese skladby příslušné obtížnosti,
- dokáže hrát v komorních seskupeních a souborech.

6. ročník

Žák:

- zvládá správnou orientaci na hmatníku,

- má kultivovaný tón a správně používá vibrato,
- umí zahrát stupnice a akordy v rozsahu probraných poloh,
- hraje etudy s použitím probrané látky,
- interpretuje přednesové skladby přiměřené obtížnosti,
- dokáže pracovat v souboru či komorním seskupení.

7. ročník

Žák:

- hraje správně v polohách,
- umí tříoktávové stupnice a akordy v rytmických i smykových obměnách,
- zahraje přiměřeně obtížné etudy,
- dokáže interpretovat přednesové skladby většího rozsahu.

Základní studium II. stupně

1. ročník

Žák:

- žák zahraje stupnice přes 3 oktávy s rozloženými akordy a jejich obraty,
- využije plně všech druhů smyků.

2. ročník

Žák:

- prokáže orientaci ve všech polohách,
- samostatně nastuduje složitější skladbu včetně vlastního výrazového projevu.

3. ročník

Žák:

- sebekriticky posoudí svůj výkon,
- zahraje podle sluchu libovolnou melodii, využije improvizace.

4. ročník

Žák:

- zapojí se do práce v jakémkoliv hudebním souboru,
- ukončí studium veřejným absolventským vystoupením, na kterém předvede své dovednosti získané v průběhu studia.

3.5 Studijní zaměření Hra na kytaru

Charakteristika:

Kytara patří k oblíbeným a nejrozšířenějším hudebním nástrojům. Uplatňuje se jako nástroj sólový

i doprovodný v mnoha žánrech a stylech, využívá se v komorní a souborové hře. Výuka přípravné hudební výchovy probíhá v kroužcích. Přihlíží se jak k hudebnímu nadání, tak i fyzickým předpokladům. Hře na kytaru se od prvního ročníku vyučuje jednu hodinu týdně. Cílem těchto hodin je rozvíjet hudebnost (sluchovou a nástrojovou představivost), položit správné kytarové návyky (držení nástroje, postavení rukou, hra prsty...), praktické využití znalostí z hudební nauky při interpretaci skladeb (čtení notového zápisu, rytmu, dynamiky, rejstříků, akordových značek,...).

Od třetího ročníku je možné navštěvovat volitelný předmět komorní (souborová) hra.

Školní výstupy – hra na kytaru:

Přípravné studium (PHV)

Žák:

- dokáže popsat nástroj,
- drží správně nástroj,
- zvládá střídání prstů pravé ruky,
- umí správně postavit levou ruku,
- je schopen reprodukovat jednoduché rytmicko-melodické motivy.

1. ročník

Žák:

- umí pojmenovat části nástroje,
- ovládá správné držení nástroje,
- zvládá hru střídavým úhozem tirando a apoyando,
- hraje palcem na prázdných basových strunách,
- orientuje se na hmatníku v I. poloze,
- zahraje z paměti stupnice a jednohlasou skladbu či píseň.

2. ročník

Žák:

- orientuje se na hmatníku do 5. pražce (melodické struny),
- používá vícehlas v kombinaci všech prstů pravé ruky,
- zvládá správné držení levé ruky,
- hraje stupnice v 1. poloze, opakuje tóny,
- zahraje jednoduché akordy,
- umí hrát čistě, rytmicky přesně, zvukově vyrovnaně a plynule,

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- používá základní dynamické odstínění (p, mf, f),
- dokáže zahrát jednoduchou skladbu z paměti.

3. ročník

Žák:

- ovládá úhozy tirando a apoyando,
- hraje stupnice přes dvě oktávy,
- k probraným stupnicím hraje základní harmonické funkce,
- akordy využívá podle svých schopností při doprovodu lidové písně,
- zvládá výměny poloh dle svých individuálních možností,
- zahraje z listu,
- dokáže hrát s druhou kytarou,
- je schopen zahrát jednoduchou skladbu z paměti.

4. ročník

Žák:

- dokáže synchronizovat prsty v úhozech tirando a apoyando v postupně složitějších rytmických obměnách a v rychlejších tempech,
- orientuje se na hmatníku v těchto polohách a zvládá jejich výměny,
- hraje stupnice s výměnou polohy i bez výměny poloh (dvouoktávové typové),
- zvládá barré, tlumení tónů, případně staccato,
- dokáže hrát s dalšími nástroji,
- doprovází podle notového zápisu i akordových značek, improvizuje doprovod a v jednoduchých základních funkcích, dle svých schopností tento doprovod transponuje.

5. ročník

Žák:

- ovládá legato (zpočátku sestupné, později vzestupné), přirozené flažolety,
- dokáže se orientovat ve vyšších polohách,
- zvládá jemnější dynamická odstínění (p – mf – f, crescendo, decrescendo, ritardando), využívá kytarových rejstříků sul ponticello, sul tasto,
- zná akordové notové značky,
- používá barré,
- doprovází dle svých schopností lidové a umělé písně.

6. ročník

Žák:

- osvojil si dle svých schopností technickou a výrazovou stránku hry,
- orientuje se na celém hmatníku,
- hraje v polohách,

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- ovládá hru legato, flažolety přirozené, flažolety umělé, melodické ozdoby, vibrato, arpeggio, rasguando,
- rozliší hlavní zásady interpretace skladeb různých stylových období a žánrů,
- hraje doprovody podle notace i akordových značek, využívá znalosti akordů při improvizovaném doprovodu.

7. ročník

Žák:

- zvládá jednohlasé stupnice typové dur a moll, kadence v různých technických obměnách podle svých možností a potřebnými,
- doprovází lidové a umělé písně,
- zahraje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů,
- při interpretaci skladeb využívá melodické ozdoby, techniky legata, staccata, tenuta, vibrata, tlumení a přeznívání tónů, flažolety, arpeggia,
- zná speciální kytarové techniky.

II. STUPEŇ

Žák:

- zahraje stupnice jednohlasé a intervalové,
- umí zahrát kvalitní tóny,
- má potřebnou rovnováhu mezi technickou a výrazovou složkou hry,
- dokáže si samostatně vybírat novou literaturu,
- umí pohotově zahrát z listu,
- improvizuje doprovody,
- samostatně nastuduje skladbu včetně výrazových prostředků,
- hraje z paměti,
- pracuje v komorních i souborových seskupeních.

3.6 Studijní zaměření Hra na akordovou citeru

Charakteristika:

Akordová citera je nástroj historicky typický pro pohraniční oblasti. V oblasti Frýdlantska a severního českého pohraničí patřil mezi nejoblíbenější nástroje, proto výuka hry na citeru na této škole má logickou historickou návaznost. Nástroj má svá specifika a omezení. Předností je názornost a zajímavost zvuku. Hra na tento nástroj velmi podporuje hudební paměť a harmonické citění. Již po krátkém čase lze zvládnout hru jednodušších písní. Dalším studiem lze rozvíjet další dovednosti a kreativitu žáka i využít dalších možností nástroje. Existuje více variant akordové citory. Následující ŠVP je psán pro nástroj s melodickým rozsahem od c1 do c3 a vybavený šesti doprovodnými akordy.

Výuka PHV probíhá v kroužku, sejde-li se více žáků. Od prvního ročníku se hra na akordovou citeru vyučuje 1 hodinu týdně individuální výuky.

Školní výstupy – hra na akordovou citeru:

Přípravný ročník (PHV)

Žák:

- umí pohyb palcových prstů i trsátka,
- dokáže reprodukovat jednoduché rytmicko - melodické motivy,
- je schopen z paměti zahrát na melodických strunách krátkou píseň,
- zvládá orientaci v akordech a umí akordy pojmenovat.

1. ročník:

Žák:

- zvládá orientaci v tónině C dur, umí zahrát v celém rozsahu stupnici,
- umí zahrát ve volném tempu rozklad akordu C dur,
- rozumí notovému zápisu,
- podle not zahraje na melodických strunách jednoduchou písničku,
- doprovází zpívanou písničku akordy levé ruky,
- dokáže zahrát jednoduché motivy na melodických strunách a doprovodit akordy.

2. ročník:

Žák:

- zvládá orientaci v tóninách C, G a D dur, umí zahrát stupnici a akordový rozklad,
- je schopen zahrát z paměti písničku a doprovodit na akordických strunách,
- na melodických strunách je schopen reprodukce motivů (úryvků písní, skladeb apod.) a je schopen jednodušší motivy transponovat do jiné tóniny,
- hraje z not, dokáže noty přečíst a samostatně zahrát drobnou skladbu,
- dokáže zahrát jednodušší písně ze zpěvníků, a pokud to rozsah nástroje dovolí, využívá

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

akordové značky,

- hraje kratší přednesové skladby v základním ladění.

3. ročník

Žák:

- se orientuje v tónině a moll a v durových tóninách do 4#,
- ve výše uvedených tóninách dokáže zahrát stupnici a rozklad akordu včetně variant,
- na výše uvedeném základě je schopen elementární improvizace,
- dokáže samostatně přiřadit akordy k hrané melodii,
- dokáže odstínit dynamiku akordů, zahrát volné arpeggio akordů a valčíkový rytmus,
- hraje z paměti kratší skladby, používá dynamiku,
- vnímá náladu skladeb (zda jde o skladbu tanečního či spíše meditativního charakteru apod.),
- je schopen souhry s druhou ceterou či jiným nástrojem.

4. ročník:

Žák:

- zvládá orientaci v tóninách a, d, e moll (a dříve probraných durových tóninách),
- učí se ladit svůj nástroj,
- rozšiřuje s pomocí učitele harmonické možnosti nástroje přeladováním strun v akordech,
- hraje z paměti skladby různých žánrů (lidové písně, keltské tradice, klasické skladbičky, salónní hudbu, středověké tance, soudobé skladby aj.),
- je zapojen do komorní hry,
- hraje z paměti písně a vánoční koledy, harmonizuje samostatně,
- umí po krátkém nácvičení zahrát píseň i v jiné tónině.

5. ročník:

Žák:

- se orientuje ve všech tóninách,
- dle možností nástroje harmonizuje melodie v různých tóninách,
- je schopen skladbu nacvičit samostatně z notového zápisu,
- improvizuje, popřípadě též zapisuje vlastní melodie,
- hraje skladby různých žánrů (výběr s přihlédnutím ke specifikům nástroje),
- využívá netradiční techniky a experimentuje se zvukovými možnostmi nástroje,
- ladí s dopomocí učitele svůj nástroj,
- je zapojen do komorní hry, doprovází zpěváka, flétnistu, kytaristu apod.

6. ročník:

Žák:

- dále rozvíjí techniku hry,

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- se učí upravovat skladby z notového zápisu pro jiný nástroj,
- improvizuje, popř. se pokouší o vlastní tvorbu,
- hraje z paměti lidové písně a koledy,
- hraje skladby různých žánrů (výběr s přihlédnutím ke specifikům nástroje),
- některé skladby vybírá samostatně na základě poslechu,
- hraje z historického zápisu tabulatur pro akordovou citeru (tisky cca 1900).

7. ročník

Žák:

- samostatně ladí svůj nástroj,
- přeladuje samostatně dle potřeby v konkrétní skladbě,
- hraje v souboru,
- hraje náročnější skladby,
- improvizuje druhé hlasy k lidovým písním,
- tvoří samostatně tabulaturu dle vzoru historických tisků,
- dokáže upravit jednodušší skladby z různých zdrojů pro svůj nástroj.

3.7 Studijní zaměření Hra na zobcovou flétnu

Charakteristika:

Zobcová flétna je krásný a plnohodnotný hudební nástroj s bohatou historií a literaturou. Žák hraje v průběhu studia na různé nástroje rodiny zobcových fléten. V počátečních ročnících je základním nástrojem pro sólovou hru sopránová flétna, později obvykle flétna altová. Dle fyzických dispozic a potřeb studia se učí ovládat i ostatní nástroje (flétny tenorové, basové či sopraninové) a využívá je v sólové i komorní hře, která umožňuje seznámení s dalším rozsáhlým repertoárem a přináší prožitek ze společného muzicírování.

Vlastnímu studiu hry na zobcovou flétnu předchází PHV, kde se žáci připravují ke hře na nástroj.

Školní výstupy – hra na zobcovou flétnu:

Přípravný ročník (PHV)

Žák:

- ví, jak a z jakých částí je nástroj složen,
- zvládá základní péči o nástroj,
- umí zaujmout přirozený a uvolněný postoj,
- drží správně nástroj,
- nadechuje správně ústy,
- nasazuje tón s použitím základních artikulačních slabik: Tý, Dý,
- ovládá hru tenuto v tónovém rozsahu e1 - d2,
- dokáže zahrát slabší, silnější, rovné a nerovné tóny,
- opakuje po učiteli tóny a snadné rytmické i melodické útvary,
- umí zahrát píseň (nebo snazší skladbičku) z not, zpaměti sám i s doprovodem učitele,

Doporučená literatura:

- Daniel, Ladislav: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu I., Panton
- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 1 - metodický sešit, Editio Bärenreiter
- Hlavatá, Iveta: Hrátky s flétnou, písničkami a pastelkami

Základní studium I. stupně

1. ročník

Žák:

- uvolněně stojí,
- drží správně nástroj,
- nadechuje ústy do spodní části plic,
- zvládá součinnost jazyka a prstů,
- vědomě a správně artikuluje: Tý, Dý,

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- dokáže zahrát delší, rovné a klidné tóny,
- zahraje tóny v rozsahu c1 - d2 diatonicky včetně fis1, cis2 , b1,
- používá dynamiku v mezích možností zobcové flétny,
- zvládá hru: tenuto, legato, staccato,
- umí zahrát z paměti stupnice C dur, D dur s kvintakordy (tenuto, legato),
- dokáže zahrát píseň z paměti,
- zvládá hru s doprovodem (klavíru, event. kytary) a dvojhlas s učitelem (2 flétny),
- je připravený veřejně vystoupit.

Doporučená literatura:

- Daniel, Ladislav: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu I., Panton
- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 1 - metodický sešit, Editio Bärenreiter

2. ročník

Žák:

- ovládá práci levého palce (tóny e2 - a2),
- hraje tóny v rozsahu c1 - a2 diatonicky, včetně tónů fis1, fis2, cis2, b1,
- umí zahrát z paměti stupnice s kvintakordy: C dur, G dur, D dur, F dur,
- dokáže použít artikulaci jako prostředek hudebního výrazu,
- správně uplatňuje dynamiku: p, mf, f, s ohledem na možnosti zobcové flétny,
- zahraje snazší skladbu z listu,
- zvládne zahrát kratší píseň z paměti,
- nacvičí snazší píseň z nahrávky,
- umí po učiteli opakovat tóny, a jednoduché rytmické i melodické útvary,
- dokáže zahrát artikulační a rytmické obměny krátkých motivů, nebo písniček,
- umí pracovat s náladami v písničkách či skladbách,
- gesty těla a nástroje ovládá souhru, udává začátky a konce frází,
- je připravený veřejně vystoupit,

Doporučená literatura:

- Daniel, Ladislav: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu I., II., Panton
- Kvapil, Jan; Kvapilová, Eva: Flautoškola 2, Editio Bärenreiter Praha
- Nykl, Jan: 35 etud pro sopránovou zobcovou flétnu, Supraphon

3. ročník

Žák:

- správně dýchá (brániční dýchání),
- umí tóny fis1, fis2, cis2, gis1, b1, b2, es2,
- zahraje z paměti durové stupnice s příslušnými tónickými kvintakordy včetně obrátů do 2# a 2b v rozsahu jedné oktávy,
- zahraje ve středním tempu stupnici C dur v tónovém rozsahu c1 - d3 s kvintakordem, včetně obrátů po 3 a 4 tónech,

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- používá legato, tenuto, portamento, staccato,
- umí zahrát piano, mezoforte, forte, crescendo, decrescendo,
- dokáže hrát rovným a klidným tónem,
- interpretuje dvě základní přednesové nálady skladeb: vesele, smutně,
- zvládá přiměřeně rychlá tempa bez větších technických obtíží,
- dokáže opakovat po učiteli tóny, rytmické i melodické útvary,
- umí hrát v duu (ev. v triu),
- nacvičí skladbu ze zvukového záznamu,
- zahraje s klavírním či kytarovým doprovodem,
- zvládá hru z listu přiměřené obtížnosti,
- dokáže posoudit svou hru a řešit samostatně některé technické a interpretační problémy,
- poslouchá s učitelem nahrávky,
- je připravený veřejně vystoupit.

Doporučená literatura:

- Daniel, Ladislav: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu II., III., Panton
- Eyck, Jacob van; Klement, Miloslav (ed.): Der Fluyten Lust – hof
- Olejník, Jan: Melodické ozdoby (Studia pro sopránovou a altovou zobcovou flétnu), Supraphon
- Tioka, Jindřich: Etudy pro sopránovou zobcovou flétnu, Panton
- Eyck, Jacob van: Der Fluyten Lust-hof I., II., III., Amadeus

4. ročník

Žák:

- hraje současně na sopránovou i altovou flétnu (rozhodují fyzické a mentální dispozice),
- efektivně využívá artikulaci jako prostředek hudebního výrazu,
- umí durové a mollové harmonické stupnice do 2# a 2b v jedné oktávě s tónickými kvintakordy, včetně obrátů,
- ovládá některé alternativní hmaty,
- správně používá brániční dýchání,
- hlídá kvalitu tónu,
- zvládne transpozici jednoduché melodie,
- nacvičí skladbu ze zvukového záznamu,
- dokáže zahrát delší skladbu z paměti,
- je schopen souhry s jinými hudebními nástroji,
- dokáže hrát v duu, dle možností i v triu a kvartetu zobcových fléten,
- je připravený veřejně vystoupit.

Doporučená literatura:

- Daniel, Ladislav: Škola hry na altovou zobcovou flétnu, Panton
- Klement, Miloslav: Škola hry na altovou zobcovou flétnu I., II., Supraphon
- Zimmermann, Manfredo: Die Altblockflöte, Band 1, 2, Ricordi
- Hauwe, Walter van: Technika hry na zobcovou flétnu, díl 1., 2., WinGra

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- Olejník, Jan: Melodické ozdoby (Studie pro sopránovou a altovou zobcovou flétnu), Supraphon
- Eyck, Jacob van: Der Fluyten Lust-hof I., II., III., Amadeus

5. ročník

Žák:

- dokáže samostatně nastudovat skladbu dle vlastního výběru a svých schopností,
- umí použít dechové vibrato,
- zahrane durové a mollové stupnice s akordy do 3# a 3b, včetně obrátů,
- samostatně a kreativně cvičí stupnice, etudy i přednesový materiál,
- zvládne zahrát z listu i z paměti přiměřeně náročné skladby,
- nacvičí skladbu ze zvukového záznamu,
- je schopen vytvořit si vlastní krátká cvičení,
- dle svých fyzických a mentálních možností hraje i na další nástroje (tenorová či basová flétna), zejména v ansámblové a komorní hře,
- je připravený veřejně vystoupit.

Doporučená literatura:

- Klement, Miloslav: Škola hry na altovou zobcovou flétnu I., II., Supraphon
- Zimmermann, Manfredo: Die Altblockflöte, Band 1, 2, Ricordi
- Hauwe, Walter van: Technika hry na zobcovou flétnu, díl 1., 2., WinGra
- Olejník, Jan: Melodické ozdoby (Studie pro sopránovou a altovou zobcovou flétnu), Supraphon
- Eyck, Jacob van: Der Fluyten Lust-hof I., II., III., Amadeus

6. a 7. ročník

Žák:

- na sopránové flétně zvládá chromaticky rozsah nástroje c1 - d3 a vybrané vyšší tóny,
- na altové flétně zvládá chromaticky rozsah nástroje f1 - g3 a vybrané vyšší tóny,
- dokáže samostatně pracovat při nácvičení skladby,
- dbá na kvalitu tónu,
- správně dýchá, artikuluje a intonuje,
- na altovou flétnu umí zahrát v basovém klíči a doprovodit druhého žáka,
- zahrane chromatickou a celotónovou stupnici,
- zahrane píseň či skladbu i v jiných tóninách,
- dokáže samostatně pracovat na skladbě a v rámci možností se uplatňuje v komorní či souborové hře,
- umí základy zdobení v renesančním a barokním repertoáru,
- zvládá hru z listu i z paměti,
- nacvičí skladbu ze zvukového záznamu,
- umí po učiteli opakovat tóny a složitější rytmické i melodické útvary,
- samostatně a na odpovídající úrovni dokáže na altovou či sopránovou flétnu (případně i

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

další nástroje) působivě interpretovat díla z různých slohových období,

- je připravený veřejně vystoupit.

Doporučená literatura:

- Klement, Miloslav: Škola hry na altovou zobcovou flétnu I., II., Supraphon
- Zimmermann, Manfredo: Die Altblockflöte, Band 2, Ricordi
- Hauwe, Walter van: Technika hry na zobcovou flétnu, díl 1., 2., WinGra
- Brüggem, Frans: 5 Studies for fingercontrol, Broekmans & Van Poppel
- Cón, Peter: Etudy pre altovú zobcovú flautu, Opus, Bratislava
- Staeps, Hans Ulrich: Das Tägliche Pensum, Universal Edition
- Davis, Alan: Fifteen Studies for Treble Recorder, Schott
- Eyck, Jacob van: Der Fluyten Lust-hof I., II., III., Amadeu

Základní studium II. stupně

Žák:

- dokáže efektivně použít technické a výrazové možnosti zobcové flétny – dechové, labiální a prstové vibrato, frullato, glissando, šustivý tón atd.,
- zvládá nutnou údržbu a péči o dřevěné nástroje,
- umí zahrát na sopraninovou, sopránovou, altovou, tenorovou a basovou flétnu,
- ovládá v rychlejším tempu durové a mollové stupnice do 4# a 4b s akordy a jejich obraty,
- samostatně umí zdobit renesanční a barokní repertoár,
- správně intonuje a je rytmicky přesný,
- používá artikulaci: TD, DR, TK (DG),
- dokáže sám řešit technické a interpretační problémy ve skladbě,
- zahraje obtížnější skladby z listu i z paměti (s ohledem na své individuální schopnosti),
- zahraje skladbu i v jiných tóninách,
- hraje pohotově z listu,
- naučí se skladbu z nahrávky,
- umí spolupracovat s ostatními hráči a dle svých možností hraje v komorním či jiném souboru,
- aktivně vyhledává a samostatně připravuje náročnější repertoár,
- dokáže sebekriticky posoudit svůj výkon a nadále ho zlepšovat,
- je připraven ukončit studium absolventským vystoupením a zahrát na nejrůznějších akcích sólově i v ansámblu.

3.8 Studijní zaměření Hra na fukací chromatickou harmoniku

Charakteristika:

Fukací chromatická harmonika je plnohodnotný hudební nástroj s velkým tónovým rozsahem, který umožňuje zahrát rozmanitý repertoár mnoha žánrů a stylů, včetně nejobtížnějších skladeb z oblasti vážné hudby. Její zvláštností je tvoření tónu prostřednictvím výdechu i nádechu. Vznikla v roce 1914 a významně jí zpopularizovali virtuózní hráči, např. Larry Adler, Tommy Reilly, Lubomír Pleva. Ve světě je fukací chromatická harmonika díky své velikosti, zvuku a výrazovým možnostem velmi oblíbená a rozšířená. Uplatňuje se v sólové, komorní i orchestrální hře.

Vlastnímu studiu hry na fukací chromatickou harmoniku předchází PHV, kde se žáci připravují ke hře na nástroj.

Školní výstupy – hra na fukací chromatickou harmoniku:

Přípravný ročník (PHV)

Žák:

- dokáže popsat části nástroje a jejich funkci
- pečuje správně o svůj nástroj
- dodržuje hygienické zásady
- umí zaujmout uvolněný a vyvážený postoj
- drží správně nástroj
- umí oddělit dýchání ústy a nosem
- dokáže čistě zahrát slabší, silnější, rovné a nerovné tóny
- nasazuje tóny s použitím základních artikulačních slabik: Tú, Dú
- zvládá hru v rozsahu c2 – d3 diatonicky, ev. c1 – d3
- opakuje po učiteli tóny
- ví, co je tabulatura a jak se používá
- umí zahrát v unisonu s učitelem
- zahraje lidovou píseň

Základní studium I. stupně

1. ročník

Žák:

- dýchá nenásilně do spodní části plic
- umí zahrát tenuto, portamento a staccato
- na vybraných tónech zahraje legato ústy a pomocí registru
- zahraje řadu tónů c1 - c3 včetně fis1, fis2, cis1, cis2, b1, b2
- umí zahrát z paměti stupnice C dur a G dur s kvintakordy

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- používá registr k alternativnímu hraní tónů f1 a f2 tvořených výdechem na kanálcích č. 2 a 6, dále tónů c2 a c3 tvořených nádechem na kanálcích č. 4 a 8
- rozlišuje základní dynamiku
- dokáže zahrát vesele a smutně
- hraje s učitelem snazší dueta
- umí zahrát z paměti lidovou píseň s doprovodem klavíru
- je připravený veřejně vystoupit

2. ročník

Žák:

- uvědoměle používá žeberně-brániční dýchání
- je schopen zahrát melodii plynule bez mezer mezi tóny
- umí zahrát delší tóny s vibratem tvořeným pomocí rukou
- hraje v rozsahu dvou oktáv včetně tónů fis1, fis2, cis1, cis2, gis1, gis2,
b1, b2, es1, es2
- umí zahrát z paměti stupnice C dur, G dur, D dur, F dur s kvintakordy
- používá správně dynamiku: p, mp, mf, f
- umí po učiteli zopakovat jednodušší rytmické a melodické útvary
- během souhry udává gesty těla a nástroje začátky a konce frází
- má vytvořený návyk pravidelného domácího cvičení
- zahraje přednesovou skladbu s doprovodem klavíru nebo kytary
- poslouchá s učitelem nahrávky
- je připravený veřejně vystoupit

3. ročník

Žák:

- pozorně naslouchá svému nástroji
- dokáže hrát klidným a vyrovnaným tónem
- umí zahrát delší tóny s vibratem tvořeným jazykem
- hraje rytmicky správně a je schopen udržet zvolené tempo
- umí zahrát z paměti stupnice C dur, G dur, D dur, F dur, B dur, a moll, d moll s kvintakordy
- hraje melodické ozdoby s použitím registru
- dokáže zahrát rytmické obměny krátkých motivů nebo písniček
- umí zahrát z paměti výběr z lidových písní
- je schopen vyjádřit náladu skladby
- dokáže hrát v duu a triu
- zahraje z paměti skladbu s doprovodem jiného nástroje
- poslouchá s učitelem nahrávky
- je připravený veřejně vystoupit

4. ročník

Žák:

- pracuje s barvou tónu pomocí rezonanční dutiny tvořené rukama
- dokáže zahrát frullato při výdechu i nádechu
- umí zahrát delší tóny s dechovým vibratem
- je schopen zahrát kratší skladbu technikou blokování jazykem
- umí zahrát z paměti stupnice durové do 3# a 3b a mollové do 2# a 2b s kvintakordy, včetně obrátů po 4 tónech
- zahraje stupnici chromatickou a celotónovou
- umí zahrát lidovou píseň v různých tóninách
- dbá na *správné frázování a přesný rytmus*
- používá *dynamiku* v celé škále, *včetně crescenda a decrescenda*
- dokáže zahrát delší skladbu z paměti
- dle možností hraje v souboru
- je připravený veřejně vystoupit

5. ročník

Žák:

- umí nástroj rozebrat, vyčistit ho a sestavit
- zvládá hru v basovém klíči
- umí pracovat s barvou tónu změnami polohy jazyka a tvaru ústní dutiny
- zvládá ohýbání vybraných tónů
- zahraje z paměti stupnice durové a mollové do 3# a 3b s kvintakordy včetně obrátů po 3 a 4 tónech
- umí zahrát z listu přiměřeně náročný repertoár
- dokáže po učiteli opakovat delší rytmické a melodické útvary
- vytváří vlastní technická cvičení a zkouší improvizovat
- kreativně používá artikulaci, dynamiku a vibrato jako prostředky hudebního výrazu
- dokáže samostatně nastudovat skladbu dle vlastního výběru
- je připravený veřejně vystoupit v souhře s jiným nástrojem nebo v ansámblu

6. a 7. ročník

Žák:

- zahraje na harmoniku se šestnácti kanálky v celém rozsahu
- hospodaří efektivně s dechem
- poslouchá svůj nástroj a dbá na vysokou kvalitu tónu
- správně intonuje a je rytmicky přesný
- zahraje skladbu technikou blokování jazykem
- dokáže hrát v oktávách
- umí zahrát z paměti durové a mollové stupnice v rozsahu dvou oktáv do 4# a 4b s kvintakordy, včetně obrátů po 3 a 4 tónech

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- zahraje přiměřeně obtížný repertoár z listu
- umí sebekriticky posoudit svůj výkon a nadále ho zlepšovat
- je schopen doprovodit spolužáka hrou v basovém klíči
- dokáže nacvičit skladbu odposlechem ze zvukového záznamu
- umí spolupracovat s ostatními hráči a dle svých možností hraje v komorním nebo jiném souboru
- je připravený veřejně vystoupit

Základní studium II. stupně

Žák:

- dokáže svůj nástroj seřadit a dle možností i naladit
- experimentuje se zvukovými možnostmi nástroje
- umí zahrát vícehlas
- zlepšuje techniku hry cvičením stupnic s akordy a náročnějších etud
- kreativně používá ruční, jazykové a dechové vibrato
- zvládne transpozici skladby do jiné tóniny
- umí zahrát z paměti repertoár většího rozsahu
- hraje pohotově z listu
- dle individuálních schopností improvizuje
- dokáže přesvědčivě interpretovat díla různých stylů a žánrů
- je schopen samostatně řešit technické a interpretační problémy
- aktivně vyhledává nový repertoár
- chápe roli hudebníka a zodpovědně se připravuje na veřejná vystoupení
- je připraven ukončit studium absolventským koncertem a zahrát na nejrůznějších akcích sólově i v ansámblu

Doporučená literatura:

- Langer, Adolf; Mach, Emil: Hrajeme na fukací harmoniku, Editio Bärenreiter
- Daniel, Ladislav: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu I., II., III., Panton
- Daniel, Ladislav: Základy techniky pro sopránovou zobcovou flétnu I., Panton
- Gruber, Rudolf: 50 etud pro příčnou flétnu, Uher
- Martinček, Dušan: 13 malých cvičení pro sopránovou (altovou) flautu, Opus Bratislava
- Nykl, Jan: 35 etud pro sopránovou zobcovou flétnu, Supraphon
- Olejník, Jan: Etudy a písničky pro příčnou flétnu, Amos Editio
- Olejník, Jan: Etudy pro sopránovou flétnu na motivy lidových písní, Vladimír Beneš
- Tioka, Jindřich: Etudy pro sopránovou zobcovou flétnu, Panton

3.9 Studijní zaměření Hra na příčnou flétnu

Charakteristika:

Ke studiu na příčnou flétnu jsou většinou přijímáni žáci ve věku 10 – 11 let. Pokud je žák fyzicky připraven začít dříve ve hře na příčnou flétnu, může již ve věku 6 let, díky novému typu zahnuté hlavice. Většinou ale předchází tzv. přípravné studium na sopránovou zobcovou flétnu. Během výuky si žák osvojí základy hry na příčnou flétnu, které dále rozvíjí dle individuálních schopností. Žák je postupně seznámen s jednotlivými hudebními slohy a jejich repertoárem.

Vzdělávací obsah předmětu příčná flétna je členěn do tří okruhů: Hra na flétnu, hra z listu a komorní hra.

Školní výstupy – hra na příčnou flétnu:

Přípravné studium (PHV)

Žák:

- zná částí nástroje, umí jej sestavit a udržovat
- správně stojí a drží uvolněně nástroj
- zvládá základy nátisku a tvorbu tónu na hlavici
- ovládá základy dechové techniky
- správně nasazuje tón jazykem
- hraje portamento a legato
- je schopen nápodoby učitele ozvěnou
- zahraje z paměti krátký motiv nebo jednoduchou lidovou píseň

Základní studium I. stupně

1. ročník

Žák:

- zvládá základní péči o nástroj
- dokáže zaujmout uvolněný postoj a držet správně nástroj
- nadechuje ústy do spodní části plic
- umí nasazovat tón a dbá na vhodnou polohu jazyka
- tvoří dostatečný a zvukově kvalitní tón přiměřeně svým schopnostem
- používá základní způsoby artikulace: non legato, legato
- umí zahrát z paměti stupnice do 1# a 1b
- hraje v tónovém rozsahu d1 - d2
- dokáže zahrát jednoduché lidové písně a krátké přednesové skladby s doprovodem klavíru

2. ročník

Žák:

- orientuje se v tónovém rozsahu d1 – h2
- umí zahrát stupnice s tónickými kvintakordy do 2# a 2b na základní způsoby artikulace: non legato, legato
- nadechuje správně ústy
- zahraje z listu přiměřeně náročnou skladbu
- dle individuálních možností hraje v komorním souboru
- ovládá nasazení tónu na T, K
- je schopen interpretovat krátká a jednoduchá cvičení, lidové a umělé písně a drobné přednesové skladby s doprovodem

3. ročník

Žák:

- používá správně žeberně brániční dýchání
- umí zahrát stupnice s tónickým kvintakordem a jeho obraty do 3# a 3b, včetně dominantního septakordu
- umí zahrát stupnici a moll
- hraje v tónovém rozsahu c1 - d3
- ovládá základní způsoby artikulace: non legato, legato, jednoduché staccato
- používá dvojitě staccato
- dokáže zahrát z listu přiměřeně obtížnou skladbu
- hraje v komorním souboru
- interpretuje delší přednesové skladby dle svých individuálních schopností

4. ročník

Žák:

- plně využívá žeberně bráničního dýchání
- umí používat dvojitě staccato
- hraje stupnice durové s tónickým kvintakordem a jeho obraty, včetně dominantního septakordu a jeho obraty do 3# a 3b
- zahraje stupnice molové s tónickým kvintakordem do 2# a 3b
- umí zvukově vyrovnat rejstříky
- rozumí dynamickým a tempovým označením
- dodržuje správné frázování
- dokáže hrát čistě
- hraje v tónovém rozsahu c1 - g3

5. ročník

Žák:

- zahraje stupnice durové a molové s příslušnými akordy a jejich obraty do 4# a 4b
- ovládá způsoby artikulace: non legato, legato, staccato, dvojité staccato
- umí vibrato
- zahraje z paměti skladbu dle svých individuálních schopností
- používá žeberně brániční dýchání
- hraje v tónovém rozsahu c1 - h3
- umí používat melodické ozdoby
- pracuje v komorním souboru
- hraje intervaly ve stupnicích

6. ročník

Žák:

- umí stupnici celotónovou a chromatickou
- používá plně vibrato
- hraje kvalitním tónem se správným nasazením
- čistě intonuje
- dokáže používat melodické ozdoby
- zvládne samostatné ladění
- hraje tercie ve stupnicích
- umí durové a molové stupnice s příslušnými akordy a jejich obraty do 4# a 4b

7. ročník

Žák:

- umí zahrát stupnice durové a molové s příslušnými akordy a jejich obraty do 4# a 4b včetně tercií
- dokáže zahrát celotónovou a chromatickou stupnici v rozsahu c1 - c4
- pracuje v komorním souboru
- zahraje z listu
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu

Základní studium II. stupeň

Žák:

- má kvalitní nátisk a odpovídající technickou úroveň hry
- zahraje stupnice dur i moll s příslušnými akordy a jejich obraty v celém rozsahu nástroje, v různých artikulacích a rytmických obměnách
- umí zahrát z paměti stupnici celotónovou a chromatickou
- správně používá dechovou techniku a dále prohlubuje dech - tzv. dýchání do zad
- používá správně výrazové a technické prostředky při hře v celém rozsahu nástroje

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- ovládá moderní techniky: frulato, alikvótní tóny aj.
- samostatně pracuje na technických problémech v notovém zápisu
- hraje v komorním souboru
- dokáže samostatně ladit nástroj
- umí zahrát jazzové skladby a improvizuje

3.10 Studijní zaměření Hra na klarinet

Charakteristika:

Klarinet je krásný moderní nástroj s bohatou historií a literaturou. Hra na klarinet předpokládá určité fyzické dispozice, proto je dobré, když žák získá předem základní návyky hry na méně náročný dechový nástroj. (např. zobcová flétna). Dle fyzických dispozic a potřeb studia se učí ovládat i ostatní nástroje (Es klarinet, A klarinet, basklarinet) a využívá je v sólové i komorní hře, která umožňuje seznámení s dalším rozsáhlým repertoárem a přináší požitek ze společného muzicírování.

Vlastnímu studiu hry na klarinet předchází PHV, kde se žáci připravují ke hře na nástroj.

Školní výstupy – hra na klarinet:

Přípravné studium (PHV)

Žák:

- zná nástroj a jeho typický zvuk (předehrávání učitele, poslech nahrávek)
- ví, jak a z jakých částí je jeho nástroj složen
- zvládá základní péči o nástroj
- umí zaujmout přirozený a uvolněný postoj
- drží správně nástroj
- nadechuje se ústy
- nasazuje tón dechem bez jazyka
- ovládá hru legáto v tónovém rozsahu c1 – a1
- dokáže zahrát slabší, silnější, rovné a nerovné tóny
- opakuje po učiteli tóny a snadné rytmické a melodické útvary
- umí zahrát píseň (nebo snazší skladbičku) z not, z paměti sám i s doprovodem učitele

Doporučená literatura:

- Demnitz, Karl: Škola hry na klarinet (základy), Editio Supraphon

Základní studium I. stupně

1. ročník

Žák:

- nadechuje správně ústy do spodní části plic
- ovládá součinnost jazyka a prstů
- vědomě a správně artikuluje (portamento, legáto)
- dokáže zahrát delší, rovné a klidné tóny
- zahraje tóny v rozsahu g malé – a1 diatonicky včetně malého ais a fis1
- používá dynamiku od p do f

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- zvládá hru: tenuto, portamento, legato
- z paměti zahrane stupnice s kvintakordy: C-dur, F-dur, a-moll aiolská (portamento, legáto)
- dokáže zahrát píseň z paměti
- zvládá hru s doprovodem (klavír, kytara...) a dvojhlas s učitelem (2 klarinety)
- je připravený veřejně vystoupit

Doporučená literatura:

- Demnitz, Karl: Škola hry na klarinet (základy), Editio Supraphon

2. ročník

Žák:

- zvládá přechod ze šalmajového rejstříku do přefukované oktávy (levý palec)
- umí zahrát: portamento, legáto, staccato
- hraje tóny v rozsahu e malé - g2 diatonicky včetně ais1, fis2
- dokáže zahrát z paměti stupnice a kvinakordy: C-dur, F-dur, G-dur. a-moll a e-moll aiolskou
- správně artikuluje
- používá dynamiku: p, mp, mf, f
- zahrane snazší skladbu z listu
- zopakuje po učiteli tóny, rytmické i melodické útvary
- umí zahrát kratší píseň z paměti
- dokáže zahrát artikulační a rytmické obměny krátkých motivů, nebo písniček
- je schopen použít různé nálady v písničkách a skladbách
- je připravený veřejně vystoupit

Doporučená literatura:

- Demnitz, Karl: Škola hry na klarinet (základy), Editio Supraphon

3. ročník

Žák:

- správně používá brániční dýchání
- hraje v tónovém rozsahu e malé – c3 v diatonické škále, včetně tónů cis1, cis2, es1. es2, gis malé, gis 1, gis 2
- umí zahrát z paměti durové a mollové aiolské stupnice s příslušnými tónickými kvintakordy včetně obrátů do 3# a 3b v rozsahu dvou oktáv
- používá hru legáto, tenuto, portamento, staccato
- umí zahrát p, mp, mf, f, crescendo, decrescendo
- má rovný a klidný tón, v rejstřících hraje zvukově vyrovnaně
- je schopen interpretovat dvě základní přednesové nálady skladeb: vesele, smutně
- zvládá přiměřeně rychlá tempa bez větších technických obtíží
- dokáže opakovat po učiteli tóny, rytmické i melodické útvary
- zahrane v duu (ev. v triu)
- umí hrát s klavírním či kytarovým doprovodem

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- zvládá hru z listu přiměřené obtížnosti a dle svých schopností
- dokáže posoudit svou hru a řešit samostatně některé technické a interpretační problémy
- poslouchá s učitelem nahrávky
- je připravený veřejně vystoupit

Doporučená literatura:

- Demnitz, Karl: Škola hry na klarinet (základy), Editio Supraphon

4. ročník

Žák:

- správně používá artikulaci jako prostředek hudebního výrazu
- umí durové a mollové (harmonické i melodické) stupnice s tónickými kvintakordy včetně obrátů do 3# a 3b ve dvou oktávách
- ovládá některé alternativní hmaty (př. ais1, fis1)
- používá správně brániční dýchání
- hraje kvalitním tónem (barva, intonace, čistota nasazení ad.)
- zvládne transpozici jednoduché melodie
- dokáže zahrát delší skladbu z paměti
- zvládá hru v duu, případně klarinetovém triu
- umí hrát s jinými hudebními nástroji
- je připravený veřejně vystoupit

Doporučená literatura:

- Demnitz, Karl: Škola hry na klarinet (základy), Editio Supraphon

5. ročník

Žák:

- zahraje durové a mollové stupnice s kvintakordy včetně obrátů do 3# a 3b v tónovém rozsahu tří oktáv
- dokáže samostatně nastudovat skladbu dle vlastního výběru a svých schopností
- zahraje z listu i z paměti přiměřeně náročnou skladbu
- samostatně a kreativně cvičí stupnice, etudy i přednesový materiál
- vytváří si vlastní krátká cvičení
- je připravený veřejně vystoupit

Doporučená literatura:

- Demnitz, Karl: Škola hry na klarinet (základy), Editio Supraphon

6. a 7. ročník

Žák:

- hraje chromaticky v rozsahu nástroje od e malého do g3

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- zahraje dur a moll stupnice v rozsahu tří oktáv včetně akordů a jejich obrátů do 4# a 4b, dále chromatickou a celotónovou stupnici
- dokáže samostatně pracovat na skladbě a v rámci možností se uplatňuje v komorní či souborové hře
- hraje z listu a z paměti
- samostatně a na odpovídající úrovni dokáže působivě interpretovat díla z různých slohových období
- je připravený veřejně vystoupit

Doporučená literatura:

- Demnitz, Karl: Škola hry na klarinet (základy), Editio Supraphon

Základní studium II. stupně

Žák:

- zvládá nutnou údržbu a péči o nástroj
- ovládá v rychlejším tempu durové a mollové stupnice s akordy a jejich obraty
- hraje důsledně rytmicky přesně, správně intonuje a dbá na kvalitu tónu
- dokáže sám řešit technické a interpretační problémy ve skladbě
- zahraje obtížnější skladby z listu i z paměti (s ohledem na individuální schopnosti)
- umí spolupracovat s ostatními hráči a ev. hraje v komorním či jiném souboru
- aktivně vyhledává a samostatně připravuje náročnější repertoár
- dokáže sebekriticky posoudit svůj výkon a nadále ho zlepšovat
- je připraven ukončit studium absolventským vystoupením a zahrát na nejrůznějších akcích sólově i v ansámbly

Doporučená literatura:

- Volba podle schopností žáka a zkušeností pedagoga

3.11 Studijní zaměření Hra na saxofon

Saxofon vynalezl okolo roku 1840 belgický nástrojař Adolphe Sax. K jeho masovému rozšíření došlo na přelomu 19. a 20. století s nástupem jazzu. Dnes si ani nedovedeme představit taneční, swingové a jazzové kapely bez saxofonu. Uplatňuje se i v sólové, komorní a orchestrální klasické hudbě.

Charakteristika:

Žák si během studia osvojí základy hry na saxofon (soprán, alt, tenor, příp. baryton), které dále rozvíjí dle svých individuálních schopností. Během výuky se postupně seznámí s jednotlivými hudebními slohy a jejich repertoárem. Získané znalosti a dovednosti uplatňuje jednak v individuálně zvoleném předmětu nebo při hře v komorním souboru či orchestru. , Do předmětu Hra na saxofon jsou běžně přijímáni žáci bez rozdílu pohlaví od 10 let věku za podmínky, že žák je vybaven potřebnými fyzickými předpoklady a disponuje vhodnými technickými prostředky pro výuku. Výhodou je předchozí absolvování přípravných ročníků vyučovacích předmětů Hra na zobcovou flétnu, případně Hra na klarinet.

Školní výstupy – hra na saxofon:

Přípravné studium (PHV)

Žák:

- zná nástroj a jeho typický zvuk (předehrávání učitele, poslech nahrávek)
- ví, jak a z jakých částí je jeho nástroj složen
- zvládá základní péči o nástroj
- umí zaujmout přirozený a uvolněný postoj
- drží správně nástroj
- nadechuje se ústy
- nasazuje tón dechem bez jazyka
- ovládá hru legáto
- dokáže zahrát slabší, silnější, rovné a nerovné tóny
- opakuje po učiteli tóny a snadné rytmické a melodické útvary
- umí zahrát píseň (nebo snazší skladbičku) z not, z paměti sám i s doprovodem učitele

Základní studium I. stupně

1. ročník

Žák:

- zvládá základní péči o nástroj, umí pojmenovat jednotlivé části nástroje, ovládá práci s plátkem včetně odpovídající péče o něj
- rozezná základní délkové a výškové hodnoty not i pomlky a dokáže je prakticky uplatnit při hře

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- ovládá vyvážené držení nástroje při správně vzpřímeném postoji a držení těla, osvojil si techniku správného dýchání, nátiskovou techniku a ovládá princip správného tvoření tónu nasazením jazyka o plátek
- je schopen tvořit dostatečný zvukově kvalitní tón přiměřeně svým schopnostem, ovládá hru tenuto v tónovém rozsahu g1 – c2 (cis2)
- dokáže zahrát jednoduché melodie, příp. snadné skladby dle svých individuálních možností a schopností

2. ročník

Žák:

- dýchá s patřičnou oporou bránice, dokáže zkoncentrovat svůj výdech
- dokáže vytvořit rovný tón
- správně artikuluje, umí sladit práci jazyka a prstů
- ovládá hru legato, detaché a staccato, osvojil si hru v tónovém rozsahu d1 – g2
- umí zahrát durové stupnice a kvintakordy do 1# a 1b
- dokáže zahrát lidové písně a jednodušší skladby přiměřeně podle svých individuálních schopností
- umí rozlišovat základní dynamické odstíny (p - f)
- dokáže zahrát s dalším hudebním nástrojem

3. ročník

Žák:

- umí zahrát kvalitní tón včetně jeho dynamických odstínů a rozsahů dle svých individuálních schopností
- ovládá hru staccato,
- hraje v tónovém rozsahu c1 – c3 (cis3)
- zahraje stupnice durové do 2# a 2b, mollové do 1# a 1b včetně kvintakordů, dominantních septakordů v přiměřeném rozsahu nástroje v obrazech a artikulacích
- interpretuje snadné a drobnější skladby různých slohových období
- dokáže zahrát melodii podle sluchu a lidové písně zpaměti přiměřeně dle svých individuálních schopností
- umí hrát s dalšími hudebními nástroji

4. ročník

Žák:

- hraje v rozsahu nástroje ve spodní poloze dle individuálních schopností, v horní poloze po e3
- správně dýchá a dbá na souhru prstů s jazykem
- artikuluje správně v různých rytmických obměnách a tempech ve vybraných etudách
- umí zahrát stupnice durové do 3# a 3b, mollové do 2# a 2b včetně kvintakordů, dominantních septakordů a jejich obrátů

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- interpretuje vybrané přednesové skladby různých žánrů přiměřené obtížnosti dle svých schopností
- správně frázuje v hudbě populární, swingové a jazzové dle svých možností
- umí zahrát s jinými hudebními nástroji
- pracuje v komorním souboru

5. ročník

Žák:

- používá běžné melodické ozdoby a ovládá různé artikulační způsoby v kombinaci s prstovou technikou
- správně intonuje a dle svých schopností hraje po f3
- umí zahrát v artikulacích stupnice durové do 4# a 4b, mollové do 3# a 3b včetně kvintakordů, dominantních septakordů a jejich obrátů
- dokáže samostatně nastudovat skladbu dle vlastního výběru

6. ročník

Žák:

- dokáže zahrát kvalitní tón s využitím plné dechové opory v celém svém užívaném tónovém rozsahu po fis3 (u nástrojů s fis klapkou), používá nátiskové vibrato
- hraje v krajních polohách nástroje
- umí zahrát z paměti v artikulacích stupnice durové a mollové do 4# a 4b včetně kvintakordů, dominantních septakordů a jejich obrátů
- ovládá bluesové stupnice do 3# a 3b
- rozumí akordickým značkám
- je schopen dle svých možností samostatně pracovat na skladbě zadané učitelem nebo na samostatně vybrané skladbě
- je připravený veřejně vystoupit

7. ročník

Žák:

- ovládá základy improvizace s využitím pentatonické, příp. i bluesové stupnice,
- hraje dle svých schopností v celém tónovém rozsahu nástroje
- hraje vybrané stupnice dur a moll včetně příslušných kvintakordů, dominantních septakordů a jejich obrátů, chromatickou stupnici
- interpretuje nejrůznější přednesové skladby přiměřeného stupně obtížnosti dle svých schopností a umí je zahrát s dalšími nástroji
- věnuje se komorní i souborové hře podle možností nabídky a dostupnosti ve škole

Základní studium II. stupně

1. + 2. ročník

Žák:

- umí na základě všech svých doposud získaných znalostí a dovedností uplatnit všechny technické i výrazové prostředky při hře v celém rozsahu nástroje
- dokáže věnovat dostatečně patřičnou péči svému nástroji a zvládá samostatně řešit technické problémy spojené s nástrojem
- rozumí notovému zápisu v nejrůznějších skladbách
- interpretuje samostatně skladby dle svého vlastního výběru
- umí vytvořit, rozlišovat a pracovat s různou zvukovou barvou tónu a jeho kvalitou

3. + 4. ročník

Žák:

- umí plně využít výrazových a tempových prostředků, dynamických rozsahů svého nástroje stupňovitě i terasovitě, orientuje se v prostředcích moderní techniky a dokáže podle svých individuálních schopností a možností zapojit tyto prostředky do své hry na nástroj – např. vibrato, glissando, hra alikvotních tónů
- správně dýchá, frázuje a artikuluje při hře všech stupnic dur i moll včetně kvintakordů, septakordů a jejich obrátů
- hraje pentatonické a bluesové stupnice, vybrané etudy a přednesové skladby různých stupňů obtížnosti
- používá techniku dvojitého staccata
- umí základy swingové artikulace
- dokáže samostatně nastudovat vybranou přednesovou skladbu
- orientuje se v různých slohových obdobích a v jejich skladebné technice
- aktivně se dle svých možností účastní hry v komorních a souborových seskupeních, podílí se na vytváření a obohacování výsledného společného zvuku i výrazu interpretovaných skladeb

3.12 Studijní zaměření Sólový zpěv

"Aby zpěvák ve svém oboru dosáhl dobré úrovně, musí nejdříve poznat abecedu pěveckého umění: dechovou techniku, správnou funkci hlasotvorného ústrojí a správnou artikulaci."

Robert Rosner

Charakteristika:

Hlas je nástroj velmi křehký a snadno zranitelný. Proto je při jeho školení - a u dětí obzvláště - potřebné dávat dobrý pozor, aby hlas nebyl přepínán a aby výuka byla vedena v postupných krocích. Základem zdravého a nezávadného zpívání je osvojení si správné dechové techniky a měkkého nasazení tónu. Proto je na tyto dva aspekty kladen zejména v počátcích pěveckého školení velký důraz. V průběhu dalšího vzdělávání je výběr hudebního repertoáru přizpůsoben tomu, jaký druh zpěvu (klasický či populární) je žákovi bližší.

Školní výstupy – sólový zpěv:

Přípravné studium (PHV)

Žák:

- stojí uvolněně
- zvládá jednoduchá dechová a hlasová cvičení
- využívá hlas ve svém přirozeném rozsahu
- rytmizuje říkadla a jednoduché písně
- zpívá jednoduché lidové a umělé písně podle své individuální hlasové vyspělosti
- je schopen nenáročným pohybem a gesty znázornit obsah zpívaných písní
- zpívá s hudebním doprovodem

Základní studium I. stupně

1. ročník

Žák:

- využívá uvolněné držení těla při zpěvu
- má povědomí o správném, klidném dýchání
- zvládá jednoduchá dechová cvičení
- využívá měkkého nasazení tónu ve své hlasové poloze
- zvládá jednoduchá hlasová cvičení
- zpívá s jednoduchým doprovodem
- zpívá lidové a umělé písně odpovídající jeho schopnostem a věku

2. ročník

Žák:

- má základní pěvecké návyky – uvolněný postoj při zpěvu, klidné dýchání

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- zvládá základní technické prvky – měkké nasazení tónu ve své hlasové poloze správnou artikulací
- zvládá dechová a hlasová cvičení přiměřená jeho schopnostem a věku
- zpívá s doprovodem
- umí zazpívat lidové a umělé písně vhodné pro jeho technickou a věkovou vyspělost
- vystupuje na veřejných vystoupeních školy

3. ročník

Žák:

- umí správně dýchat, při zpěvu stojí uvolněně
- zvládá měkké nasazení tónu v celém svém hlasovém rozsahu
- zvládá dechová a hlasová cvičení vhodná pro jeho technickou vyspělost
- zná základní pravidla hlasové hygieny – zpívá přirozeně a nepřepíná své síly
- používá v písních dynamiku s agogikou
- zpívá s doprovodem
- dokáže zazpívat lidové a umělé písně odpovídající jeho schopnostem a věku
- je připravený veřejně vystoupit

4. ročník

Žák:

- má správné pěvecké návyky a technické prvky (volně dýchá, má správné uvolněné držení těla, nasazuje tóny měkce, čistě intonuje, správně artikuluje)
- rozšířil svůj hlasový rozsah
- uplatňuje zásady hlasové hygieny
- zvládá dynamiku s agogikou, používá vhodný výraz k daným písním
- zpívá lidové a umělé písně vhodné pro jeho technickou a věkovou vyspělost
- zazpívá s doprovodem
- účastní se veřejných vystoupení školy

5. ročník

Žák:

- uplatňuje základní pěvecké návyky a technické prvky
- rozšířil s pomocí vhodných cvičení svůj pěvecký rozsah ve směru nahoru i dolů
- má dle individuálních schopností vyrovnané hlasové rejstříky
- používá dynamiku s agogikou, volí adekvátní výrazové prostředky vzhledem k charakteru a obsahu písně
- zpívá s doprovodem, z paměti
- zazpívá lidové a umělé písně dle své pěvecké vyspělosti
- zná a dodržuje zásady hlasové hygieny
- reprezentuje školu při koncertech a vystoupeních

6. ročník

Žák:

- umí promyšleně používat základní dechovou a pěveckou techniku
- rozšířil svůj hlasový rozsah
- nasazuje tóny v celém svém rozsahu měkce, shora, intonačně čistě, správně artikuluje
- používá vhodné výrazové prostředky, pracuje s dynamikou a agogikou
- interpretuje skladby různých epoch stylově správně
- zazpívá s doprovodem, z paměti
- zpívá lidové a umělé písně vhodné ke svému věku a pěvecké vyspělosti
- vystupuje na koncertech a jiných akcích školy

7. ročník

Žák:

- umí používat základní dechové a pěvecké techniky
- rozšířil hlasový rozsah, vyrovnal dle svých možností hlasové rejstříky
- zvládá měkké, opřené nasazení tónu v celém svém rozsahu
- má kultivovaný pěvecký projev, volí výraz odpovídající charakteru písně, promyšleně pracuje s dynamikou a agogikou
- zná a rozlišuje stylové prvky u písní z různých období hudebního vývoje
- zpívá lidové a umělé písně odpovídající jeho věku a pěvecké vyspělosti
- uplatňuje zásady hlasové hygieny
- zpívá ve vícehlasých uskupeních
- zazpívá s doprovodem, z paměti
- účastní se veřejných vystoupení školy

Základní studium II. stupně

Školní výstupy – sólový zpěv II. stupeň:

1. ročník

Žák:

- používá rozšířený hlasový rozsah, propojuje hlavový a hrudní rejstřík
- ovládá měkké, opřené nasazení tónu v celém hlasovém rozsahu
- uvědoměle pracuje s výrazovými prostředky, dynamikou i agogikou, uplatňuje kultivovaný pěvecký projev
- interpretuje stylově správně skladby různých epoch
- zpívá lidové a umělé písně vhodné pro jeho pěveckou vyspělost
- dodržuje zásady hlasové hygieny
- zpívá ve vícehlasých hudebních tělesech, orientuje se v notovém zápisu
- zazpívá s doprovodem, z paměti
- reprezentuje školu při veřejných vystoupeních

2. ročník

Žák:

- uvědoměle pracuje s dechovou a pěveckou technikou
- zpívá v rozšířeném hlasovém rozsahu, propojuje rejstříky
- zvládá měkké, podepřené nasazení tónu, zpívá intonačně čistě a používá správnou artikulaci
- při zpěvu volí vhodné výrazové prostředky vzhledem k textu a druhu skladby, využívá odpovídající dynamiku a agogiku
- zná charakteristické prvky jednotlivých stylových období a při zpěvu jich správně využívá
- zpívá ve vícehlasých uskupeních, orientuje se v notovém zápise
- samostatně pracuje s korepetitorem
- účastní se koncertů a jiných vystoupení

3. ročník

Žák:

- zvládá správnou dechovou a hlasovou techniku, uvědoměle s nimi pracuje
- využívá rozšířeného hlasového rozsahu s propojenými rejstříky
- ovládá měkké, podepřené nasazení tónu v celém hlasovém rozsahu
- zvládá kultivovaný pěvecký projev, používá adekvátní výrazové prostředky, promyšleně pracuje s dynamikou a agogikou
- zná různé hudební žánry a skladby těchto žánrů vhodně interpretuje
- hodnotí poslouchané či zpívané skladby a vyjadřuje svůj názor
- uplatňuje se ve vícehlasých seskupeních, dobře se orientuje v notovém zápise
- spolupracuje s korepetitorem, navrhuje vhodnou interpretaci daných skladeb
- vystupuje na veřejných akcích školy

4. ročník

Žák:

- ovládá správnou dechovou a pěveckou techniku, správně a promyšleně je při zpěvu využívá
- používá vyrovnaný, podepřený hlas v rozšířeném rozsahu
- zvládá správné nasazení tónu v celém rozsahu
- má vypěstovaný smysl pro kultivovaný pěvecký projev, skladby různých časových období interpretuje stylově správně, volí vhodné výrazové prostředky, dynamiku i agogiku
- kriticky hodnotí poslouchané vokální skladby, formuluje své názory, orientuje se v pěvecké literatuře
- samostatně pracuje při korepetici
- zpívá ve vícehlasých uskupeních
- profiluje se pro určitý žánr
- reprezentuje školu při různých vystoupeních

3.13 Studijní zaměření Sborový zpěv

Charakteristika:

Vzdělávání v tomto studijním zaměření probíhá od prvního ročníku I. stupně. Žáci se v něm naučí správně dýchat, intonovat a artikulovat (vytvoření správných logopedických návyků u nejmenších žáků), a rozšíří si svůj hlasový rozsah. Dále se naučí hrát na lehce ovladatelné nástroje Orffova instrumentáře, díky kterým následně rozvíjí své hudební schopnosti a dovednosti, a upevňují si své rytmické cítění. Od 1. ročníku si žáci osvojují a následně prohlubují správné pěvecké návyky (přirozené držení těla, pěvecké dýchání, správné nasazení tónu, přesná artikulace apod.), se kterými se seznámily v přípravném sboru. Dále se učí reagovat na gesta sbormistra, orientovat se v zápisu jednohlasých i vícehlasých skladeb. V neposlední řadě se zde učí také zodpovědnosti, spolupráci a toleranci k ostatním dětem. Repertoár sboru je zaměřen především na úpravy lidových písní (jednodušší dvojhlasé a tříhlasé písně), soudobou dětskou sborovou tvorbu a populární písně. Během studia si žák osvojí správný postoj a sed při zpěvu. Zdokonaluje se v dechové i hlasové technice a rozšiřuje si znalosti v tvorbě sborové. Pěvecké sbory pravidelně vystupují na vánočních a závěrečných koncertech. Starší žáci pěveckého sboru zpívají na přehlídkách pěveckých sborů.

Ve II. stupni základního studia jsou všechny získané pěvecké návyky a dovednosti prohlubovány a následně využívány v interpretaci skladeb jednotlivých období. Žáci jsou vedeni k aktivnímu přístupu k hudbě, účastní se školních i mimoškolních aktivit.

	I. stupeň							II. stupeň			
ročník	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.
Sborový zpěv	1	1	2	2	2	3	3	2	2	2	2
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Školní výstupy – Sborový zpěv:

I. stupeň Základního studia

1. ročník

Žák:

- ví, co je hlasové ústrojí
- ovládá základy správné artikulace
- dokáže zaujmout správný uvolněný postoj a sed při zpěvu
- ovládá pěvecký nádech a výdech
- sleduje očima při zpěvu sbormistra
- zpívá písně odlišného charakteru
- ovládá prvotní základy výrazu

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- umí zazpívat s doprovodem
- umí individuálně využít svůj pěvecký rozsah
- si upevnil střední hlasovou polohu

2. ročník

Žák:

- umí přednést písně odlišného charakteru a tempa
- zvládá správně techniku opření o bránci
- si vědomě hlídá správný postoj při zpěvu, uvolněnou bradu a správnou artikulaci
- zdokonaluje hudební paměť
- zná a dokáže zazpívat kánon
- rozšířil dle svých možností hlasovou polohu

3. ročník

Žák:

- plně využívá základní dovednosti a návyky a základní technické prvky
- používá svůj hlas v celém svém rozsahu
- zachovává přirozenost svého hlasu
- zná a dodržuje zásady hlasové hygieny - nepřepíná své hlasové ústrojí, nezpívá v nepřirozené hlasové poloze
- rozlišuje základní dynamiku a agogiku
- zná legatový zpěv
- ovládá intonačně čistě jednoduché lidové a umělé písně s doprovodem
- zná dvojhlasý zpěv
- ovládá zpěv jednoduchých kánonů

4 - 7. ročník

Žák:

- má rozšířený hlasový rozsah dle svých možností a vyrovnané rejstříky
- má smysl pro celkový pěvecký projev
- čistě intonuje svůj pěvecký part ve dvojhlasém zpěvu a v písních v kanonické úpravě
- ovládá základy pěvecké a dechové techniky
- si hlídá a informuje vyučujícího o možné mutaci
- s jistotou reaguje na dirigentská gesta
- ovládá zpěv a capella
- zpívá písně různých žánrů a období

II. stupeň Základního studia

1. - 2. ročník

Žák:

- ovládá základy dechové techniky, měkké nasazení tónu, zásady správné artikulace a hlasové kultury
- pracuje se svým hlasem tak, aby hlas zněl sjednocen v barvě i intonaci

3. - 4. ročník

Žák:

- má vypěstované návyky kultivovaného sborového zpěvu
- ovládá intonačně čistý zpěv svého partu
- zpívá přiměřeně obtížné skladby různých období

Podle počtu žáků a podle dosažené úrovně vědomostí a dovedností žáků ve skupině lze organizačně spojit výuku I. a II. stupně základního studia.

3.14 Studijní předmět Hudební nauka

Charakteristika:

Hudební nauka (dále jen HN) je určena pro žáky 1. – 5. ročníku I. stupně (2. - 7. ročník) s jednododinovou dotací týdně. V případě starších žáků, je možné je zařadit do vyšších ročníků za předpokladu, že splní očekávané výstupy předchozího ročníku.

Hudební nauka rozvíjí a prohlubuje již získané vědomosti a dovednosti žáků. Vede je k celkovému kulturnímu a estetickému vývoji. Pokud žák nemůže navštěvovat hodiny HN jako kolektivní výuku, je možné učivo probírat na hodinách nástroje. Je nutné, aby o tuto výjimku požádali rodiče a souhlasil s ní vyučující učitel a ředitel školy. Postupová zkouška se v tomto případě vykoná pouze ve výjimečných případech.

Školní výstupy – hudební nauka:

1. ročník

Žák:

- zpívá jednoduché jednohlasé písně a při zpěvu uplatňuje získané pěvecké návyky
- umí doprovodit píseň na jednoduché rytmické nástroje
- umí určit vlastnosti tónů, tempo, charakter skladby, dynamiku p, f, mf
- čte noty v rozsahu g – g²
- zná noty a pomlky celé, půlové, čtvrté a osminové
- ví, co je celý tón a půltón, umí je určit
- umí rytmizovat cvičení ve 2/4, 3/4, 4/4 taktu
- zná význam posuvek/ křížek, béčko, odrážka/
- zná základní tempová označení
- zná stupnice C, G, D a F dur a k nim durový trojzvuk
- zapíše basový klíč a pozná notu f
- podle poslechu pozná smyčcové a dechové nástroje
- umí přiměřeně svým zkušenostem poslouchat hudbu

2. ročník

Žák:

- umí zpívat jednoduché písně jako kánon, lidový dvojhlas, orientuje se v notovém zápisu písně
- dokáže pomocí rytmických a melodických nástrojů / zvonkohra/ píseň doprovodit
- sluchově rozliší v písních durovou a mollovou tóninu
- zná stupnici a- moll
- zná druhy mollových stupnic A, H, M
- zná stupnice dur do 4 křížků a 4 béček
- vytvoří durový kvintakord a jeho obraty

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- umí vyjmenovat základní intervaly, je seznámen s jejich zvukovou podobou
- orientuje se v basovém klíči v rozsahu not f – c1 (dle svého hudebního nástroje)
- pozná notu o pomlku šestnáctinovou
- zvládne taktování 2 a 3 dobého taktu
- zná nástrojové skupiny symfonického orchestru
- umí přiměřeně svým zkušenostem poslouchat hudbu

3. ročník

Žák:

- umí zpívat lidové písně v dur i moll tóninách
- umí zapsat jednoduchý rytmus a melodii v rozsahu 1. – 5. st.
- zná taktování 2, 3, 4 dobého taktu
- umí transponovat jednoduchou melodii
- vytvoří pod vedením učitelky všechny stup dur i moll
- určí T, S, D
- umí k nim vytvořit kvintakord a obraty
- zná druhy mollových stupnic
- rozlišuje intervaly velké a čisté
- ví, co je 6/8 takt
- sluchově určí, zda slyší 1, 2 nebo 3 tóny
- pozná dechové nástroje dřevěné a žesťové
- umí přiměřeně svým zkušenostem poslouchat hudbu a vyjádřit svůj názor na ni

4. ročník

Žák:

- zpívá obtížnější písně
- umí doprovodit píseň na rytmický nástroj, popřípadě na svůj nástroj vytvořit doprovod pomocí T, S, D
- zná všechny dur a moll stupnice, jejich T5 a obraty
- je seznámen s akordy na vedlejších stupních durové stupnice
- zná souvislost mezi stupnicemi stejnojmennými a paralelními
- je seznámen se stupnicí chromatickou
- umí vytvořit z intervalů základních intervaly odvozené
- chápe princip enharmonické záměny
- umí transponovat jednoduchou melodii
- je seznámen s melodickými ozdobami
- poslechem rozliší nástrojové skupiny SO
- rozliší zpěvní hlasy S, A, T, B
- zná nejužívanější pojmy hudebního názvosloví
- učí se poslouchat hudbu, vyjádří svůj názor na ni
- ví, co je rondo a variace
- dle svých schopností pozná hudbu z období baroka

5. ročník

Žák:

- umí graficky zaznamenat rytmus a melodii, určit takt a doplnit taktové čáry
- zná všechny dur i moll stupnice, T5 a obraty, T, S, D
- umí vytvořit stupnice souběžné i stejnojmenné, zná souvislost mezi nimi
- pozná chromatickou stupnici a je seznámen s různými druhy půltónů
- vytvoří kvintakord na všech stupních dur i moll stupnic a určí jejich charakter
- umí vytvořit D7
- zná 5 zv a zm
- ví, co je akord libozvučný a nelibozvučný
- zná C klíč
- umí vytvořit intervaly základní a odvozené
- ví, co je hudba programní a absolutní
- rozlišuje hudbu z období baroka, rokoka, klasicismu a romantismu a ví o jejich hlavních představitelích
- umí poslouchat hudbu různých žánrů a vyjádřit svůj názor na ni
- aktivně se účastní koncertů a jiných kulturních akcí a umí sdělit své dojmy druhým

3.15 Volitelný předmět Komorní a souborová hra

Charakteristika:

Předmět Komorní a souborová hra se vyučuje zpravidla od třetího nebo od čtvrtého ročníku prvního stupně základního studia v každém studijním zaměření na ZUŠ. Obvykle se postupuje od výuky v nejjednodušším komorním útvaru – v duu, k složitějším a náročnějším souborům. Skupinové či kolektivní provozování hudby učí žáka hudební komunikaci a naslouchání hudebnímu projevu spoluhráče. Pro žáky hrající na jednohlasé nástroje přináší souborová hra zkušenosti z oblasti harmonie. Společně se učí vnímat harmonický, rytmický a melodický řád skladby, její celkové vyznění, učí se vnímat rozdíl mezi melodickými a doprovodnými hlasy. S postupným rozšiřováním souborů o další nástroje vzrůstají i nabyté zkušenosti žáků. Kolektivní provozování hudby přináší pocity radosti ze společné práce a zároveň učí žáky i vlastní odpovědnosti za svůj hudební výkon v souboru. Získané zkušenosti mohou žáci dále uplatnit v různých amatérských souborech regionu.

Formy komorní a souborové hry:

Forma a obsazení jednotlivých komorních souborů je zvolena podle možností a konkrétních potřeb základní umělecké školy:

- čtyřruční hra na klavír
- komorní duo (sólista a klavírní doprovod, dua sólových nástrojů, kytarové duo)
- komorní trio (tři klarinety, příčné flétny, zobcové flétny a kombinace s ostatními nástroji)
- klavírní trio (různé obsazení)
- koncertantní obsazení libovolné nástrojové obsazení
- komorní kvartet
- komorní soubor dechový
- komorní soubor smyčcový
- komorní soubor smíšený
- kytarový soubor
- houslový soubor
- hudební skupina (el. nástroje)
- malý jazzový orchestr
- pěvecký sbor s instrumentálním doprovodem
- sólový zpěv s instrumentálním doprovodem

3. a 4. ročník I. stupně

Žáci:

- zvládají dle svých možností základní principy souhry s dalším nástrojem, učí se schopnosti poslouchat spoluhráče
- jsou schopni rychle reagovat na změny
- využívají rytmické cítění

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- dbají na intonaci a zásady přiřadování k druhému nástroji
- využívají svou hudební představivost v drobných komorních skladbách (dua, tria)
- jsou připraveni veřejně vystoupit

5. - 7. ročník I. stupně

Žáci:

- umí přednést komorní skladby vícevětého typu
- využívají plně svých dovedností získaných v individuální výuce
- jsou připraveni konfrontovat vlastní názory na studovanou skladbu s názory jiných
- zapojují se do seskupení více nástrojů, rockových kapel, větších souborů či orchestrů
- spoluvytváří odpovědnost za studované dílo
- jsou připraveni veřejně vystoupit

1. - 4. ročník II. stupně

Žáci:

- plně uplatňují veškeré získané dovednosti načerpané během studia v ZUŠ
- umí využít zkušeností z interpretace klasických děl (komorní či souborové hry) v jazzové improvizaci a vlastní tvorbě
- dovedou objektivně posoudit hodnotu poslouchaných skladeb a interpretačních kvalit účinkujících hudebníků
- dle možností co nejvíce veřejně vystupují, účastní se festivalů, soutěží, přehlídek, popř. nahrávání ve studiu (tvorba vlastních CD)

3.16 Volitelný předmět Klavírní aktivity

Charakteristika:

Volitelný předmět Klavírní aktivity rozvíjí dovednosti a znalosti získané ve výuce Hry na klavír formou skupinového vyučování od 4. ročníku I. stupně. Při výuce je používán klasický klavír i elektronické klávesové nástroje doplněné Orffovým instrumentárem.

4. - 7. ročník I. stupně:

Žáci

- rozumí základním funkcím elektronických klávesových nástrojů
- dovedou používat v harmonickém doprovodu melodie základní harmonické funkce T, D, S
- umí jednoduché akordické značky
- zvládají snazší improvizaci, elementární obměnou melodie, rytmu a harmonie
- při hře naslouchají svým spoluhráčům a respektují je
- zahrají jednoduchou skupinovou skladbu - písničku s harmonickým doprovodem a využitím orffových nástrojů
- dokáží doprovodit píseň podle jednoduchých akordových značek

II. stupeň:

Žáci

- orientují se v jednoduchých hudebních formách, 12ti taktové blues, jednoduché harmonické postupy, dominantní jádro (Ami7 - Dmi7 - G7 - C)
- dokáží improvizovat dle svých schopností (např. v bluesové, pentatonické stupnici)
- používají složitější harmonické funkce a akordové značky (-6, -7, -9)
- zvládnou akordický doprovod v pravé ruce a samostatný bas v levé
- interpretují složitější skupinovou skladbu s vlastním sólem či improvizací
- doprovodí píseň nebo jednodušší jazzovou skladbu podle akordových značek
- jsou schopní se sami aktivně zapojit do nácvičku a interpretace skladby

3.17 Volitelný předmět Nauka o hudbě

Charakteristika:

Volitelný hudebně teoretický předmět pro vyšší ročníky prvního stupně a druhý stupeň ZUŠ rozšiřující znalosti nabyté v předmětu hudební nauka. Rozšiřuje znalosti z oblasti historie, vývoje, dějinných souvislostí v hudbě. Všíká si vývoje nonartificiální hudby. Vysvětluje také základní pojmy z harmonie, nauky o hudebních formách. Vede k jistější orientaci ve světě hudby. Studium nauky o hudbě zároveň připravuje zájemce k přijímacím zkouškám z hudební teorie na konzervatořích a pedagogických fakultách se zaměřením na hudební pedagogiku.

6. a 7. ročník prvního stupně

- Vývoj hudby od pravěku do konce 18. století. Vývoj nonartu do poloviny 20. století.

Ročníkové výstupy:

6. ročník:

Žák:

- orientuje se ve vývoji hudby, dokáže určit skladby jednotlivých slohových období, charakteristické znaky, formální, melodické, harmonické souvislosti
- chápe vývoj hudby jako globální záležitost ve spojitosti s celým historickým a kulturním vývojem, v souvislosti s literaturou, dramatem, výtvarným uměním, architekturou, dějinami...
- umí na základě vlastních zkušeností objevit kvality uměleckého díla, v diskusi dokáže obhájit své názory
- rozumí zákonitostem a rozdílům jednotlivých slohových období
- dokáže sluchovou analýzou hudebních ukázek správně historicky zařadit jednotlivá díla a rozpoznat slohovou interpretaci

7. ročník:

Žák:

- ovládá v oblasti populární hudby základní znaky blues (12ti taktové schéma, stupnice atd.), rozpozná znaky jazzu (interpretace, improvizace), taneční rytmy
- dle svých možností zvládá bluesovou, jazzovou interpretaci
- vědomě uplatňuje nabyté vědomosti při vlastních hudebních aktivitách, uvědomuje si význam osobně nabytých podnětů pro vznik estetického prožitku

Nauka o hudbě - druhý stupeň

- Hudební vývoj v oblasti tzv. vážné hudby 19. a 20. století.
- Populární hudba II. poloviny 20. století

Ročníkové výstupy:

1. a 2. ročník:

Žák:

- orientuje se ve vývoji hudby, dokáže určit skladby jednotlivých slohových období, charakteristické znaky, formální, melodické, harmonické souvislosti
- chápe vývoj hudby jako globální záležitost ve spojitosti s celým historickým a kulturním vývojem, v souvislosti s literaturou, dramatem, výtvarným uměním, architekturou, dějinami...
- na základě vlastních zkušeností dokáže objevit kvality uměleckého díla, v diskusi umí obhájit své názory
- rozumí zákonitostem a rozdílům jednotlivých slohových období
- sluchovou analýzou hudebních ukázek dokáže správně historicky zařadit jednotlivá díla, rozpoznává správnou slohovou interpretaci

3. a 4. ročník:

Žák:

- ovládá v oblasti populární hudby základní znaky blues (12ti taktové schéma, stupnice atd.), rozpozná znaky jazzu (interpretace, improvizace), taneční rytmy.
- zvládá v rámci svých možností bluesovou a jazzovou interpretaci
- vědomě uplatňuje nabyté vědomosti při vlastních hudebních aktivitách, uvědomuje si význam osobně nabytých podnětů pro vznik estetického prožitku
- chápe vývoj populární hudby v závislosti na kulturně politických podmínkách společenského vývoje.

4. VZDĚLÁVACÍ OBSAH VÝTVARNÉHO OBORU

CHARAKTERISTIKA OBORU

Studium je zaměřeno především na osobnostní rozvoj žáka prostřednictvím výtvarného umění, kultivace osobnosti žáka a rozvoj jeho tvořivého potenciálu. Seznamuje žáky s různými výtvarnými technikami, dějinami umění a rozvíjí výtvarné myšlení. Porozuměním výtvarnému jazyku pomáhá nalézt celoživotní vztah k výtvarné kultuře. Studium připravuje žáky k přijímacím řízením na střední a vysoké školy.

Vzdělání ve výtvarném oboru probíhá ve dvou oblastech:

- Recepce a reflexe výtvarného umění - žák se seznamuje s historií i současným vývojem umění adekvátně svému věku, učí se chápat podstatu uměleckého díla, vnímat jeho hodnoty.
- Výtvarná tvorba – žák vyjadřuje prostřednictvím výtvarné tvorby vlastní vidění světa a svoje výtvarné myšlení odpovídajícími výtvarnými postupy.

Studijní zaměření **VÝTVARNÉ VYJADŘOVÁNÍ**

Tento předmět integruje postupy **plošné tvorby** (malba, kresba, grafické techniky a další plošné techniky), **prostorové tvorby** (modelování, keramika, konstrukce z dalších materiálů) a **výtvarné kultury**.

Výtvarný obor přijímá ke studiu žáky od 5 let. Ve skupině je maximálně 15 žáků. Výuka je organizována v tříhodinových blocích, ve výjimečných případech je organizována jinou formou (exkurze, návštěvy výstav, soustředění apod.).

4.1 Přípravné studium

Je určeno pro děti od 5 let.

	1. r.	2. r.
Výtvarné vyjadřování	3	3

Očekávané výstupy:

Žák:

- orientuje se v základních výtvarných pojmech (malba, kresba), nástrojích a pomůckách
- ovládá jednoduché výtvarné postupy – spontánně kreslí, maluje, modeluje přiměřeně svému vývoji
- cíleně řeší dílčí úkoly dle pokynů učitele
- koriguje průběh své práce na základě pokynů učitele
- spolupracuje ve skupině na dílčích úkolech
- jednoduše slovně ohodnotí svoji práci
- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti práce

4.2 Základní studium prvního stupně

	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.
Výtvarné vyjadřování	3	3	3	3	3	3	3

Očekávané výstupy:

1. ročník

Žák:

- užívá správně základní výtvarné pojmy (maluji, kreslím, modeluji)
- nepřipodobňuje svoji práci ostatním
- za pomoci učitele zvládá formát
- spolupracuje s ostatními žáky
- užívá správně základní výtvarné nástroje, správně je pojmenuje a pečuje o ně (tužka, dřívko, pastel, štětec kulatý, štětec plochý)
- rozlišuje mezi realitou a fantazií
- má správné pracovní návyky
- dbá bezpečnosti práce

2. ročník

Žák:

- užívá správně další výtvarné pojmy (malba, kresba, grafika – tisk z koláže, modelování, keramická hlína, koláž)
- aktivně a zodpovědně přistupuje ke svoji práci, je schopen ji naplánovat a dokončit.
- přiměřenou formou hodnotí svoji práci i práci druhých
- užívá správně další výtvarné nástroje, správně je pojmenuje a pečuje o ně (měkká a tvrdá tužka, dřívko, pastel, štětec kulatý, štětec plochý, pero, tuš, inkoust, suchý a mastný pastel)
- za pomoci učitele zvládá vhodnou kompozici prvků ve formátu
- má správné pracovní návyky, pečuje o nástroje a pomůcky
- dokáže vnímat výtvarné dílo a jednoduše jej popsat

3. ročník

Žák:

- užívá správně další výtvarné pojmy a umí pojmenovat výtvarné techniky (malba temperou, akvarel, kresba tužkou, tuší, pastelem, grafika – linoryt, monotyp, frotáž)
- hodnotí svoji práci i práci svých spolužáků, pojmenuje myšlenkové postupy a techniky
- přemýšlí nad tématem, diskutuje s pedagogem
- za pomoci učitele využívá formát, umísťuje do něj prvky s ohledem na kompozici.
- přetváří předměty, mění běžné v neobvyklé
- rozumí základním výtvarným pojmům (odstín, kontrast, barva, tvar, kompozice...)
- dokáže vnímat výtvarné dílo, sdělit svůj názor na něj

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- rozlišuje mezi realitou a abstrakcí

4. ročník

Žák:

- vědomě užívá základní vyjadřovací prostředky plošné tvorby – linie, barva, tvar
- vizuální podněty převádí do plošné i prostorové tvorby
- seznamuje se s vybranými díly a autory, pamatuje si základní pojmy z výtvarné kultury a historie
- hodnotí výtvarné práce svoje i ostatních, vyjadřuje své pocity a názory podložené argumenty, pokouší se o jednoduchou analýzu výtvarného díla
- přemýšlí nad tématem, diskutuje s pedagogem, pod jeho vedením volí techniku a nástroje vhodné k vyjádření své výtvarné myšlenky
- zvládá pracovat s velkými formáty a vhodně jim přizpůsobí kompozici prvků
- dokáže si naplánovat svoji práci a úspěšně ji dokončit

5. ročník

Žák:

- nachází souvislosti mezi svoji tvorbou a tvorbou z vybraných kapitol DVU a umění současnosti
- pozoruje realitu a přetváří ji vhodným způsobem
- přemýšlí nad zadanými tématy, hledá kontexty a vyjadřuje se originálně
- je schopen jednoduchých abstrakcí reality
- za pomoci učitele vědomě volí výtvarné techniky a prostředky tak, aby dosáhl požadovaného výtvarného účinku
- při tvorbě koriguje svoji práci a reaguje na aktuální podněty
- přiměřenými argumenty obhájí svoji práci, je schopen popsat použité výtvarné a myšlenkové postupy

6. ročník

Žák:

- má povědomí o současném moderním umění, snaží se chápat a tolerovat myšlenkové postupy moderního umění
- vědomě pracuje se základními obrazotvornými prvky (linie, přítlak, bod, plocha, prostor, světlo, stín, struktura, tvar, kompozice)
- vědomě využívá účinky barev a tvar
- promyšleně volí výtvarné prostředky a techniky
- používá správnou výtvarnou terminologii
- kultivovaně diskutuje o svém díle i dílech ostatních žáků
- je schopen abstraktního vyjádření s porozuměním
- pod vedením pedagoga využívá obrazotvorných prvků (objem, prostor, prvek..) k vybudování prostorového objektu, pozná jejich vztahy a vlastnosti (opakování, dynamika,

podobnost, rytmus, struktura)

7. ročník

Žák:

- vědomě využívá kompozičních prvků a barev ve formátu k dosažení požadovaného účinku díla
- chápe výtvarné vyjadřování jako komunikaci autora s okolím
- vědomě proměňuje běžné v nezvyklé
- prohlubuje schopnost abstraktního myšlení
- umí popsat svoje myšlenkové postupy
- komponuje tvarové a prostorové vztahy
- je schopen provést jednoduchou analýzu děl současného umění a hledat parafráze ve svojí tvorbě
- má povědomí o vybraných autorech a dílech, inspiruje se jimi a je schopen pochopit podstatu jejich tvorby
- orientuje se dle svých možností v DVU, rozlišuje hlavní znaky jednotlivých slohů a období, má přehled o nejvýznamnějších památkách ve svém okolí

4.3 Základní studium druhého stupně

	1. r	2. r.	3. r.	4. r.
Výtvarné vyjadřování	3	3	3	3

Očekávané výstupy

1. ročník

Žák:

- pracuje soustředěně a dlouhodobě na výtvarném projektu
- rozlišuje obsah a formu
- respektuje odlišné výtvarné názory a projevy
- nahlíží na výtvarné téma z různých úhlů, hledá vlastní originální postupy myšlenkové a výtvarné
- přesnými argumenty zhodnotí svoji práci i ostatních
- promyšleně využívá prostorové kompozice a samostatně kombinuje prvky a materiály k dosažení vlastního výtvarného záměru
- dokáže vyjádřit pocity z účinku uměleckého díla na diváka

2. ročník

Žák:

- hledá inspiraci v realitě, ve svém okolí a dokáže ji vlastním způsobem výtvarně sdělit
- samostatně řeší výtvarné problémy, experimentuje
- pracuje se znaky, symboly, abstrahováním, parafrází, nadsázkou
- konkrétní téma vyjádří symbolicky a nefigurativně
- přiměřenými argumenty obhájí svoji práci a analyzovat práci ostatních žáků
- používá vědomě výtvarný jazyk k vyjádření vlastních výtvarných záměrů
- má základní přehled v DVU
- pozná výtvarné památky ve svém regionu, umí je zařadit v kontextu DVU a pojmenovat

3. ročník

Žák:

- hlouběji pracuje s vizuálními znaky a symboly
- správně používá odbornou terminologii vztahující se k dané oblasti
- používá výtvarnou zkratku, nadsázku, stylizaci, abstrahuje, parafrázuje
- samostatně volí materiály a pracovní postupy k dosažení vlastního výtvarného záměru
- experimentuje s materiály a technologickými postupy
- prezentuje vlastní práci, volí vhodnou formu, adjustaci, výstavní koncepci atd.
- rozlišuje dekorativní a umělecké objekty
- diskutuje o hodnotách umění, používá vhodné argumenty

4. ročník

Žák:

- je schopen naplánovat a zrealizovat jednoduchý výtvarný projekt či řadu
- adekvátně ke svému záměru volí vhodné materiály s ohledem na jejich vlastnosti
- ovládá technologické postupy zvolených technik
- používá analýzu, syntézu, parafrázi, nadsázku ve svém výtvarném projevu
- rozlišuje mezi designem, volnou tvorbou a konfekční dekorací
- vytváří složitější prostorové kompozice a objekty
- používá správně výtvarnou terminologii
- samostatně vyhledává náměty a inspiraci z různých oblastí světové kultury a vědy, individuálně si z nich vybírá podněty pro svoji tvorbu
- orientuje se s DVU
- používá kultivovaný výtvarný jazyk

5. VZDĚLÁVACÍ OBSAH LITERÁRNĚ DRAMATICKÉHO OBORU

Dramatická výchova

Děti i dospělí rozvíjí: aktivizuje **myšlení**, aktivizuje **tvořivost**, iniciativnost, citlivost a citovost, jakož i **kommunikaci** nejen **Ámosů**. **Výrazně chování osobnosti ovlivňuje vespolečnou analýzou i syntézou**. Podmínkou účasti v tvořivém procesu dramatické výchovy není ani tak míra určitých předpokladů ve smyslu talentu, jako spíše zájem o poznání sebe a okolního světa, zájem o knížky, o divadlo, o hru. Výuka vychází z přirozené dětské hravosti a probíhá formou hry. Cílem není vychovávat z dětí herce, ale pomoci jim překonávat případné současné či budoucí obtíže a poskytnout jim příležitost k poznání sebe i ostatních jinak než je běžně možné: Prostřednictvím dramatického jednání umožnit dětem aktivně si hledat cesty, jak svobodně a odpovědně žít s druhými lidmi.

Charakteristika oboru:

Literárně-dramatický obor je oborem syntetizujícím a žákovu osobnost rozvíjí prostřednictvím tvořivých dramatických činnosti (pohybových, mluvních, improvizčních, hry s předmětem a loutkou), dále prostřednictvím činnosti přednesové a slovesné. Obor rozvíjí dramatickou múzičnost, tj. schopnost vnímat a tvořivě zobrazit v čase lidské chování a jednání. Dramatická výchova jakožto metoda výuky je významným nástrojem rozvoje uměleckých vloh k divadelní, přednesové a slovesné činnosti a rovněž nástrojem rozvoje některých složek sociability žáků (schopnost kolektivně cítit, řešit obtížné sociální situace, schopnost empatie apod.). Je založena na lidské schopnosti hrát, jednat "jako" - tzn. být sám sebou v uměle navozených situacích a okolnostech nebo v nich být někým nebo něčím jiným. Díky této schopnosti mohou žáci prozkoumávat, jak se chovají lidé za určitých okolností, dnes nebo jindy, v různých společnostech, a to včetně podnětů z literárních děl. Prostřednictvím obrazotvornosti může být zkoumání zakoušeno a sdíleno, jako by bylo reálné. Postupy a metody dramatické výchovy směřují ve svých důsledcích k výchově osobnosti, která je schopna orientovat se sama v sobě i v okolním světě, zejména v mezilidských vztazích, je si vědoma své hodnoty a je schopna se dále rozvíjet.

Vzdělávání v literárně-dramatickém oboru vybavuje žáky potřebnými dovednostmi pro přirozený, kultivovaný, tvořivý výraz. Výuka a výchova metodou dramatické výchovy rozvíjí u žáků předpoklady pro uplatnění v učitelství i v širokých oblastech sociálně zaměřených povoláních, u nichž úspěch závisí na vysoké míře empatie a specifických komunikačních dovednostech. A v případě výjimečné míry předpokladů a hlubokého zájmu i pro uplatnění v uměleckých profesích i v dalších oblastech, v nichž je žádoucí kultivovaný mluvní projev, srozumitelné a pohotové vyjadřování.

Vzdělávacím cílem oboru je harmonický rozvoj osobnosti člověka, jeho tvořivého a odpovědného přístupu k životu, jeho schopnosti osobitého a kultivovaného projevu, jeho poučenosti o specifice oboru a z toho plynoucího zájmu aktivně uplatnit nabyté vědomosti a znalosti ve svém životě, profesi a v kulturním životě naší společnosti.

Učební plán pro celé studium

Přípravné studium/ 1. stupeň	Výuka	Vyučovací předmět	počet hodin
	Kolektivní	přípravná dramatická výchova	1
1. ročník/ 1. stupeň	Kolektivní	Dramatická průprava	2
2. ročník/ 1. stupeň	Kolektivní	Dramatická průprava	2
3. ročník/ 1. stupeň	Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace Přednes	2
4. ročník/ 1. stupeň	Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	2
	Individuální	Přednes	1
5. ročník/ 1. stupeň	Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	2,5
	Individuální	Přednes	1
6. ročník/ 1. stupeň	Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	2,5
	Individuální	Přednes	1
7. ročník/ 1. stupeň	Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	3
	Individuální	Přednes	1
Přípravné studium/ 2. stupeň	Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	3
	Individuální	Přednes	1
1. ročník/ 2. stupeň	Kolektivní	Dramatické hry a improvizace Dramatika a slovesnost Základy dramatické tvorby Dějiny dramatické tvorby Dějiny slovesné tvorby Základy slovesné tvorby Poetika Technika řeči a výrazu Práce v souboru	2
	Individuální	Sólový dramatický projev Umělecký přednes	1
2. ročník/ 2. stupeň	Kolektivní	Dramatické hry a improvizace Dramatika a slovesnost Základy dramatické tvorby Dějiny dramatické tvorby	2

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

		<p>Dějiny slovesné tvorby Základy slovesné tvorby Poetika Technika řeči a výrazu</p> <p>Práce v souboru</p>	
	Individuální	<p>Sólový dramatický projev Umělecký přednes</p>	1
3. ročník/ 2. stupeň	Kolektivní	<p>Dramatické hry a improvizace Dramatika a slovesnost Základy dramatické tvorby Dějiny dramatické tvorby Dějiny slovesné tvorby Základy slovesné tvorby Poetika Technika řeči a výrazu Práce v souboru</p>	2
	Individuální	<p>Sólový dramatický projev Umělecký přednes</p>	1
4. ročník/ 2. stupeň	Kolektivní	<p>Dramatické hry a improvizace Dramatika a slovesnost Základy dramatické tvorby Dějiny dramatické tvorby Dějiny slovesné tvorby Základy slovesné tvorby Poetika Technika řeči a výrazu Práce v souboru</p>	2
	Individuální	<p>Sólový dramatický projev Umělecký přednes</p>	1

5.1 Přípravné studium I. stupně (1-2 roky)

Žáci v průpravných dramatických hrách kultivují svůj mluvní projev a pohybové dovednosti. Hravou formou se učí základním návykům práce v kolektivu.

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předmět	Počet hodin v ročníku	
		1. r.	2. r.
Kolektivní	Přípravná dramatická výchova	1	1

Žák:

- zvládá úkoly jednoduché dramatické hry ve skupinové práci
- zvládá jednoduchý rytmus a dynamiku
- vnímá prostor a orientuje se v něm, respektuje členy skupiny při pohybu v něm
- uplatňuje pohybové dovednosti a psychomotorickou koordinaci
- osvojuje základní pravidlo dramatické hry – aktivní, osobní a soustředěnou účast na společné hře
- dodržuje jednoduchá pravidla hry

5.2 I. stupeň základního studia (7 let)

1. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předmět	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatická příprava	2

Žák:

- uvědomuje si v jednoduché pohybové dramatické hře své partnery v prostoru a reaguje na ně
- je schopen jednoduché partnerské hry se zástupným textem
- zvládne jednoduchou partnerskou hru se zástupnou rekvizitou
- ovládá základní principy práce s předměty a jejich ožívování
- dokáže jednoduše a smysluplně ožívovat předmět (loutku) a navazovat mezi loutkou (předmětem) vztahy
- umí popsat co je těžiště
- uvědomuje si základní směry pohybu v prostoru
- ovládá jednoduché pohybové hry, chápe jejich pravidla a smysl
- vyslovuje všechny hlásky
- uplatňuje své mluvní dovednosti v kolektivním přednesu
- je schopen samostatného slovního vyjádření (ucelené vyprávění)
- seznamuje se formou hry s literárními díly odpovídajícími jeho věku
- spolupracuje s partnery v jednoduché hře

2. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předmět	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatická příprava	2

Žák:

- uvědomuje si svou roli (v příběhu, etudě, cvičení) a podle toho jedná
- improvizuje v rámci situace
- zvládne jednoduchou charakterizaci (v plné hře i ve hře s předmětem)
- zvládne ve cvičeních hru s předmětem;
- zvládne koordinaci jednoduchého pohybu se zvukem
- ovládá své tělo v jednoduchých cvičeních
- zvládne v jednoduchých pohybových hrách základní prostorové útvary

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- uplatňuje své pohybové dovednosti v jednoduché dramatické akci a improvizaci
- umí ukázat, kde je těžiště
- učí se pracovat s dechem a dechovou oporou
- učí se zvládnout měkký hlasový začátek
- uplatňuje své dovednosti v přednesu (kolektivním, individuálním)
- je schopen samostatného jednoduchého slovního vyjádření (ucelené vyprávění, popis)
- osvojuje si aktivně formou hry vhodná literární díla a seznamuje se s jejich autory

3. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace Přednes	2

Žák:

- dovede přizpůsobit své jednání změně zadaných okolností a zvládne i výměnu rolí
- uplatňuje své vlastní zážitky (v improvizacích, v přednesu i dramatické hře)
- spolupracuje na tvorbě situace
- používá jednoduchou rekvizitu (skutečnou i zástupnou)
- zvládne jednoduché pointování, rozumí vtipu a tyto dovednosti uplatňuje ve slovesném i přednesovém projevu
- zbavuje se ostychu a zábran v improvizčních cvičeních a osvojuje si základní techniky improvizace s využitím dosud získaných dovedností mluvních a pohybových
- učí se navodit si správný základní vnitřně hmatový sebecit
- usiluje vědomě o správné držení těla
- umí se aktivně uvolnit
- umí aktivně používat těžiště
- ovládá základy prostorového citění
- učí se vybírat si text přednesu, zaujímat k němu postoj
- učí se přednesem vyjádřit osobní vztah k tématu literární předlohy
- mluvní dovednosti využívá k osobitému sdělení a interpretaci literární předlohy
- samostatně vyjadřuje své myšlenky a zážitky v mluvním i písemném projevu

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

4. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	2
Individuální	Přednes	1

Žák:

- navazuje ve cvičeních a etudách kontakt s partnerem
- zvládne ve cvičeních dialog s partnerem a umí vyjádřit k partnerovi vztah
- rozlišuje základní výrazové prostředky
- zvládne kolektivní improvizaci i hledání řešení vzniklých situací
- procvičuje a rozšiřuje improvizaci dovednosti
- prohlubuje, upevňuje a uplatňuje správné technické návyky v mluvním projevu
- procvičuje zvládnutí jednoduchého podtextu
- prohlubuje práci na textu s použitím výrazových prostředků přednesu
- usiluje vědomě o celkový kultivovaný projev mluvní i pohybový
- rozšiřuje a uplatňuje své schopnosti slovního mluvního i písemného projevu

5. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	2,5
Individuální	Přednes	1

Žák:

- osvojuje si schopnost zapojovat do improvizace a dramatických činností i slovesného projevu mravní a umělecké hodnoty
- umí vyjádřit vztah k partnerovi
- osvojuje si adresné a osobité vyjadřování
- učí se fixovat etudu (divadelní tvar)
- procvičuje, upevňuje, rozšiřuje a vědomě používá dovednosti související se správným držetím těla, technikou řeči, správným dýcháním a propojuje je k výrazu
- využívá dialog a monolog v dramatické činnosti, umí vztah vyjádřit i písemně

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- pracuje vědomě se svým těžištěm
- prohlubuje a rozšiřuje svou pohotovost, přesnost výrazu, adresnost jednání (v improvizacích i ostatních činnostech)
- zvládne pohyb ve skupině, cítí pohyb skupiny a je schopen souhry a pohybové skupinové spolupráce
- vede jednoduchou pohybovou rozcvičku; pokračuje v práci s literárním textem – je schopen z místa číst s porozuměním, je schopen logicky zvládnout myšlenku autora textu a obohatit ji v přednesu o vlastní interpretační postoj
- usiluje vědomě o kultivovaný a zároveň přirozený mluvní projev, získané dovednosti z oblasti techniky mluvního projevu propojuje s výrazem sdělení
- dovede literaturu vnímat pozorně, uvědomovat si obsah i formu, poznávat styl zejména v rovině jazykové
- je schopen autentického písemného projevu při tvůrčím rozvíjení znalostí a dovedností z oblasti slovesné

6. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	2,5
Individuální	Přednes	1

Žák:

- uplatňuje vědomě v pohybových, dramatických a improvizacích činnostech prostorové, dynamické a rytmické cítění
- zpracovává pro vyjádření vlastní náměty
- pracuje vědomě s nabytými odbornými mluvními dovednostmi
- vede jednoduchou mluvní rozcvičku
- orientuje se v literárních a divadelních žánrech
- popíše a vyjádří vztahy mezi postavami a mezi postavami a prostředím
- kultivuje dále svoji slovesnost a hledá prostředky pro osobité a neotřelé vyjadřování
- je schopen fixovat etudu (divadelní tvar)
- orientuje se v základní vrstvě divadelních a literárních dějin
- pokračuje v práci s literárním textem (viz výše) a na jeho osobité kultivované interpretaci
- uplatňuje získané dovednosti mluvního a písemného projevu k osobitému výrazu a vyjadřování
- umí samostatně písemně zpracovat vlastní námět
- dokáže prostřednictvím slovesných her a cvičení rozšiřovat vlastní stylistickou a jazykovou vybavenost
- dovede přijímat rady učitele a s přibývajícím zkušenostmi si uvědomuje své přednosti

a nedostatky

7. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	3
Individuální	Přednes	1

Žák:

- vybere (sám či s pomocí učitele) vhodnou literární předlohu pro individuální tvorbu a tvořivě a kultivovaně ji s osobitým zaujetím interpretuje
- pracuje vědomě s výrazovými prostředky divadla a přednesu
- umí vyjádřit emoce s odstupem od sebe sama a umí jednat v situaci
- umí zpracovat krátký scénář, vybrat vhodnou hudbu, kostým, rekvizitu (sám nebo s pomocí učitele)
- komunikuje verbálně i neverbálně
- dokáže vyjádřit své myšlenky a emoce, experimentuje v různých formách písemného projevu
- orientuje se v základních pojmech tvůrčího psaní
- tvoří sám či ve spolupráci s ostatními krátké literární či dramatické tvary
- tvořivě se podílí na přípravě a realizaci absolventského vystoupení
- zvládne technicky i výrazově náměty a úkoly
- pracuje vědomě s nabytými mluvními dovednostmi, správné návyky uplatňuje i v běžném mluvním projevu
- vede jednoduchou mluvní rozcvičku
- vede jednoduchou improvizací rozcvičku
- improvizuje a umí zpracovat běžné podněty
- spolupracuje a komunikuje s partnery v roli
- orientuje se v rozdílech mezi hereckým a přednesovým projevem
- rozezná, kdy a zda hraní vychází z přirozeného a v rámci daného žánru pravdivého jednání a z komunikace a spolupráce s partnerem
- využívá divadelní výrazové prostředky a prvky divadelního jazyka při společné realizaci dramatického tvaru, tvořivě a odpovědně se na tvořivém procesu spolupodílí a přijme svou roli při jeho realizaci
- je schopen reflexe a sebereflexe

5.3 Přípravné studium II. stupně (1 rok)

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatika a slovesnost Dramatické hry a improvizace	3
Individuální	Přednes	1

Žák:

- účastní se společné hry a reaguje na partnery
- zvládne v etudě jednoduchý dramatický děj
- přizpůsobuje své jednání změně zadaných okolností
- ovládá hru s předmětem a dialog s předmětem jako partnerem a umí vyjádřit vztah k němu
- dovede vyjádřit jednoduchý podtext
- čte z místa neznámý text s porozuměním jeho smyslu a poetice
- zvládne krátké pointované sdělení vlastního zážitku – mluvené i psané
- vědomě uplatňuje správné technické mluvní dovednosti, včetně výslovnosti
- ovládá zásady správného držení těla
- ovládá základní prvky přednesu jako prostředky sdělování a pracuje s nimi
- přednese přirozeně a kultivovaně osobně vybraný literární text
- je schopen reflexe a sebereflexe.

5.4 II. stupeň základního studia (4 roky)

1. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatické hry a improvizace Dramatika a slovesnost Základy dramatické tvorby Dějiny dramatické tvorby Dějiny slovesné tvorby Základy slovesné tvorby Poetika Technika řeči a výrazu Práce v souboru	2
Individuální	Sólový dramatický projev Umělecký přednes	1

Žák:

- zvládne techniku jednoduchého fyzického jednání na vnější a vnitřní podněty
- experimentuje v improvizacích a dramatických hrách s výrazovými prostředky pro dosažení pravdivého a výrazného zveřejnění smyslového a emocionálního zážitku
- rytmicky reaguje na literární, výtvarné a hudební podněty a pokouší se o stylizovaný projev
- zhodnotí hereckou složku zhlédnutého dramatického díla
- je schopen realizovat v kolektivní dramaturgické, režijní, výtvarné spolupráci pod vedením učitele drobný ucelený tvar z oblasti přednesu
- zvládá teoreticky i prakticky zásady české výslovnostní normy
- používá vědomě mimoslovní prostředky přednesu, jakož i všechny ostatní výrazové prostředky přednesu
- interpretuje autorský text jako svou výpověď
- je schopen pronést krátké sdělení na dané téma
- orientuje se v základních pojmech tvůrčího psaní
- tvoří individuálně či ve spolupráci s ostatními krátké novinářské, literární nebo dramatické útvary
- dokáže vyjádřit své myšlenky a emoce, experimentuje v různých formách a žánrech
- umí pronést nebo napsat bez přípravy krátké sdělení na dané téma
- umí logicky zpracovat literární předlohu pro přednes a vyjádřit interpretaci svůj vztah k ní
- vede samostatně pohybovou a mluvní rozcvičku
- umí doplnit svými poznatky dané téma z dějin dramatické a slovesné tvorby
- je schopen reflexe a sebereflexe, chápe jejich smysl a důležitost v tvořivém procesu

2. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatické hry a improvizace Dramatika a slovesnost Základy dramatické tvorby Dějiny dramatické tvorby Dějiny slovesné tvorby Základy slovesné tvorby Poetika Technika řeči a výrazu Práce v souboru	2
Individuální	Sólový dramatický projev Umělecký přednes	1

Žák:

- zvládne ve cvičeních fáze psychofyzického jednání (podnět, zhodnocení, reakce)
- umí vyjádřit vztah k partnerovi a daným okolnostem mimoslovními prostředky (zvukem, pohybem)
- dokáže jednat v kontrastu k daným okolnostem nebo ve vztahu k partnerovi
- je schopen ve cvičeních stylizovaného projevu i ve zvoleném dobovém nebo žánrovém stylu
- interpretuje jednoduchý dialog v obměnách (změny času, nálad) a je schopen některé z nich vědomě fixovat
- je schopen vést a motivovat členy skupiny v krátkých cvičeních a improvizacích
- rozlišuje jednotlivé složky dramatického díla (text, režie, scéna atd.) a chápe jejich vliv na práci herce
- orientuje se v současném českém divadelním a literárním dění a zaujímá k němu postoj
- zná výstavbové postupy uměleckého přednesu a uplatňuje je ve své práci
- zvládá dechovou techniku a měkký, ale pevný hlasový začátek i nasazení tónu;
- rozlišuje jazyk různých literárních žánrů
- orientuje se v malých literárních žánrech a je schopen je uvést v dobových souvislostech
- experimentuje s formami a žánry v písemném projevu pro dosažení osobité výpovědi
- je schopen interpretace různých literárních žánrů v odpovídajícím stylu
- je schopen vést kondiční rozcvičku (mluvní, pohybovou, improvizací)
- realizuje v kolektivní dramaturgické, režijní, výtvarné spolupráci pod vedením učitele drobný ucelený tvar z oblasti přednesu
- je schopen reflexe práce své i ostatních ve skupině a chápe její funkci pro další osobní i skupinový růst

3. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatické hry a improvizace Dramatika a slovesnost Základy dramatické tvorby Dějiny dramatické tvorby Dějiny slovesné tvorby Základy slovesné tvorby Poetika Technika řeči a výrazu Práce v souboru	2
Individuální	Sólový dramatický projev Umělecký přednes	1

Žák:

- dokáže směrem k typu – charakteru rozšířit svůj pohybově mluvní dynamický stereotyp
- udrží v improvizaci zadaný typ – charakter
- improvizuje a experimentuje v různých dramatických a literárních žánrech
- zvládne dramatický dialog jako vyšší formu vyjádření vztahu s využitím divadelních výrazových prostředků
- je schopen vystihnout tematický záměr zhlédnuté inscenace a pochopit smysl použitých inscenačních prostředků i to, zda herecká složka byla v souladu s tematickým záměrem inscenace
- umí popsat rozdíly mezi herectvím a uměleckým přednesem
- rozumí zákonitostem větších literárních útvarů; orientuje se v jejich vývoji v dobovém kontextu
- umí jednoduše dramaturgicky upravit text pro přednesový a dramatický projev
- orientuje se v historii divadla a vývoji hereckého projevu i uměleckého přednesu
- kultivuje a rozšiřuje nadále svůj mluvní i písemný projev
- umí využívat osvojené vyjadřovací techniky i v roli moderátora, konferenciéra apod.
- vede kondiční rozcvičku (mluvní, pohybovou, improvizací)
- využívá dechovou oporu, rezonanci do masky a další dosud nabyté dovednosti v mluvním projevu i v civilním životě
- kriticky reflektuje dramatické nebo literární dílo, včetně práce své a svých kolegů, je schopen diskuse a umí připomínky zpracovat v další práci

4. ročník

Učební plán:

Výuka	Vyučovací předměty	Počet hodin v ročníku
Kolektivní	Dramatické hry a improvizace Dramatika a slovesnost Základy dramatické tvorby Dějiny dramatické tvorby Dějiny slovesné tvorby Základy slovesné tvorby Poetika Technika řeči a výrazu Práce v souboru	2
Individuální	Sólový dramatický projev Umělecký přednes	1

Žák:

- realizuje v kolektivní spolupráci (dramaturgické, režijní, výtvarné) pod vedením učitele absolventské vystoupení
- zvládne tvořivě svůj úkol v absolventském vystoupení; svoji úlohu dokáže tvořivě fixovat
- chápe hereckou práci jako základ, do něhož se promítají všechny složky
- dokáže ve zhlédnuté inscenaci ohodnotit její jednotlivé složky a jejich klady a zápory
- nastuduje osobně zvolený text z oblasti poezie, prózy či z dramatické literatury
- umí samostatně zhodnotit vyslechnutý umělecký přednes
- získává zvolenými tématy dílčí poznatky z kulturních dějin
- je schopen podle získaných vědomostí i dovedností dramatické a literární dílo zhodnotit
- je schopen pojmut téma a použité prostředky
- v písemném projevu tvoří náročnější texty a využívá při tom dosud nabytých praktických dovedností i teoretických znalostí
- umí vyložit vyhledané literární dílo po obsahové i formální stránce
- uplatňuje výrazové prostředky v dokumentární slovesnost i u vybraných literárních žánrů a umí s nimi pracovat
- umí spatra vést promluvu o vybraném úseku dějin slovesné tvorby, který ho nejvíce zaujal
- samostatně navrhuje inscenační prostředky a připravuje jejich zpracování
- zvládne realizaci svého úkolu v absolventském vystoupení

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY

6.1 Zásady a způsob hodnocení žáků

Obecné zásady hodnocení

Hodnocení žáků je prováděno v souladu s § 3 Vyhlášky č. 71/2005 Sb. O základním uměleckém vzdělávání. Celkové hodnocení je souhrn sumativního a formativního přístupu.

Sumativní hodnocení- hodnocení, které informuje děti a rodiče o prospěchu žáka.

Žáci jsou hodnoceni známkou v průběhu roku. Celkové hodnocení je dle legislativy v pololetí a na konci školního roku:

- **1 – výborný** (žák plní zadané úkoly a učební osnovy, ve výuce je aktivní, je schopný samostatné přípravy (přiměřeně ke svému věku), projevuje zájem o zvolený obor)
- **2 – chvalitebný** (zadané úkoly a učební osnovy plní žák s drobnějšími nedostatky)
- **3 – uspokojivý** (žák plní zadané úkoly a učební osnovy pouze částečně, jeho domácí příprava je průměrná)
- **4 – neuspokojivý** (žák neplní zadané úkoly a učební osnovy, má zásadní nedostatky v domácí přípravě)

Celkový prospěch stanovujeme na vysvědčení třemi stupni:

- **prospěl (-a) s vyznamenáním**
- **prospěl (-a)**
- **neprospěl (-a)**

Za mimořádné výkony a reprezentaci školy může být žák odměněn pochvalou, kterou navrhuje učitel a schvaluje ředitel školy.

Formativní hodnocení - hodnocení, které je chápáno jako pozitivní motivační nástroj, poskytuje zpětnou vazbu pedagogům i žákům, soustředí se na individuální pokrok každého žáka. V tomto způsobu hodnocení používá pedagog především v jednotlivých hodinách i hodnocení slovní či alternativní metody (skupinová diskuze, razítka, nálepky, obrázky apod.).

Formy ověřování vědomostí:

Ústní, písemné, hodnocení vlastní tvorby či interpretace.

Známka zahrnuje:

- zvládnutí zadaných úkolů v rámci individuálních možností dítěte
- úroveň domácí přípravy

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- aktivitu a přístup žáka k práci v hodině
- úroveň interpretace při postupových a závěrečných zkouškách
- úroveň veřejné prezentace žáka
- projektové a skupinové práce

Kritéria pro postup žáka do vyššího ročníku

- absolvování nejméně jednoho vystoupení, koncertu, výstavy, představení za školní rok
- úspěšné vykonání komisionální zkoušky, které podléhají platné legislativě.

6.2 Vlastní hodnocení školy

Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy:

- podmínky ke vzdělávání
- průběh vzdělávání
- podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
- výsledky vzdělávání žáků a studentů
- řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům